

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec 2-20
za Nemčijo celoletno . . . 28.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec 2.—
Vpravi prejemov mesečno . . 1-80

Sobotna izdaja:

za celo leto K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE C

Inserati:

Enostolpna petstvarstva 72 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor

za enkrat po 3 v
za dva in večkrat . . . 5.,
pri večjih naročilih primeren
porok po do ovoru.

Poslano:

Enostolpna p. t. t. v. po 60 vin.

Izhaja vsak dan izv. om. no-
delje in prazn. ke ob 5. uri pop.

Redna letna priloga vojni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
ročne uradnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Slovesna žalna seja kranjskega
deželnega odbora.

Deželni glavar otvori sejo ob 4. uri po-
poldne.

Deželni glavar dr. Šuster-
šič izvaja:

Velečenjeni gospodje!

Kranjska dežela je v globoki žalosti.
Častitljivi starček, ki je skozi sedem
desetletij modro in z očetovsko ljubeznijo
do vseh svojih narodov vladal starodavno
habsburško cesarstvo, je po božji previd-
nosti preminul.

Cesar Franc Josip je užival ljubezen,
zaupanje in zvesto udanost svojih podani-
kov v meri, kakršna še ni kmalu osrečevala
kateregakoli vladarja.

Zato pa danes ob njegovi krsti stoje
potrti v iskrenem žalju, v globoki bolesi
vsj narodi prostranega cesarstva — med
njimi v prvih vrstah dobro, hrabro in zve-
sto ljudstvo, ki prebiva v naši ožji kranjski
domovini.

Cesar Josip je šel v večnost — zapu-
stil je svojim narodom plemenite sadove
svojega osemindesetletnega neumor-
nega vladarskega delovanja.

Vladarske vrline visokega pokojnika,
njegovo delo, njegova skrb za javni blagor,
njegova očetovska ljubezen do svojih na-
rodov, njegova zvestoba do svojih vladar-
skih dolžnosti, njegova neumorna delav-
nost v izvrševanju svojega visokega zvanja,
brezštevilne dobrote, ki jih je delil svojim
narodom, uspehi njegovega vladarstva na
vseh poljih državnega in ljudskega življe-
nja, skratka, vsa njegova visoka svojstva
in dela, — napolnjujejo knjige svetovne
zgodovine in so globoko zarisana v srcu
in spominu ljudstva.

Cesar Franc Josip zapušača prenovlje-
no Avstrijo — Avstrijo, ki je pod njegovim
vladarstvom, pod njegovim vodstvom, po
njegovem delu zadobila novo lice in novo
vsebino.

Iz njegove roke so narodi sprejeli
ustavne pravice, pod njegovim vladar-
stvom jih je obsijalo sonce državljanske
svobode, pod njegovim modrim, očetovsko
skrbnim vodstvom so narodi napredovali
in se osamosvojili na kulturnem in gospo-
darskem polju, pod njegovim vladarstvom
se je povzdignilo versko in narodno življe-
nje do visokega procvita. Globoka hvalež-
nost tedaj navdaja srca vseh habsburških
narodov ob krsti svojega velikega cesarja
Franca Josipa — prekipeča hvaležnost
napolnjuje zlasti srca naša, srca v naši ožji
kranjski domovini, ki je vedno v vseh časih
in razmerah bila posebno deležna očetov-
ske skrbi in ljubezni visokega pokojnika.

Cesar Franc Josip je zavzemal visoko
mesto med vladarji tega sveta. Dičila ga je
v najvišji meri lastnost miroljubnosti in

splošno se je opravičeno nazival steber
svetovnega miru. Njegovi modrosti, pre-
vidnosti in požrtvovalnosti se je v prvi vr-
sti zahvaliti, da je Evropa skozi več kot
trideset let in Avstrija skozi domalega pol
stoletja uživala visoki blagor miru.

Tragika svetovne zgodovine je hotela,
da je cesar Franc Josip, čigar lasje so bili
obledele v neumornem delu za svetovni
mir, moral doživeti največjo, najstrašnejšo,
najkrutejšo vojsko, ki jo je kdaj videl svet!
Brezvestni sovražniki so, v hudodelski po-
hlepčnosti po tujem blagu, v priznanem na-
menu razrušiti habsburško cesarstvo in
podjarmiti njegove narode, izzvali vojsko
in prisilili miroljubnega belolasega starčka
na habsburškem prestolu, da je v obrambo
cesarstva in narodov moral dati besedo
orožju svoje slavne armade.

Kako kruto je bilo zadeto očetovsko
srce blagopokojnega našega vladarja! S
svojimi narodi je žaloval in trpel ob kruto-
stih in trdedah usiljene nam vojske — pri
tem na, bolehen starček, do zadnje ure svo-
jega življenja zvesto izpolnil vse svoje dolž-
nosti kot vladar, človek in — kristijan.

Vznesena podoba plemenitega viso-
kega pokojnika ostane v neizbrisnem hva-
ležnem spominu vseh narodov habsburške
monarhije in daleč preko mej cesarstva.

Hvaležna kranjska vojvodina najdoblje
žaluje in prosi Vsemogočnega tolažbe
in uthe.

Čast in slava spominu cesarja Frana
Josipa!

Živahno pritrjevanje.

Deželni glavar nadaljuje:

Velečeni gospoda!

Poklonili smo se mrtvemu iz prekipe-
čega srca.

Dolžnost in srce nam vелеva, da se
poklonimo živemu.

«Le roi est mort, vive le roi!»

Cesar je umrl — živio cesar!

Potrta žalost radi izdube vroče ljub-
ljenega očetovskega vladarja Franca Josipa
slavne spomina, gledamo zaupljivo na
novega vladarja, ki je po božji milosti se-
daj poklican, voditi usodo starodavnega
cesarstva in ljubljene domovine.

Ustavni zastopnik kranjske vojvodine po-
zdravlja v najdoblje veličanstvenosti Nj. c.
in kr. apostolskega Veličanstva, najmlajšij-
vega cesarja Karola I. kot novega vla-
darja in Najvišjega deželnega gospoda. V
imenu naše dežele polagamo kot vezilo na
stolnico Najvišjega prestola kranjskega zve-
stoba, ki je preizkušena v vseh viharjih,
zaprta s rokami krvi na brezštevilnih
bojiščih cesarstva, neumorno zasidrana v
srčih vrljega ljudstva kranjske vojvodine.

Radosno girjen je vzel deželni odbor
na znanje Najvišji prošlas, v katerem Nj.
c. in kr. Veličanstvo milostljivo obeta Svo-
jim narodom pravičnost in ljubezen, spo-
štovanje ustavnih svoboščin, pospeševanje

nravnega in duševnega blagra ter gmo-
tnega blagostanja.

Na to odgovarjamo imenom kranjske
vojvodine s slovesno obljubo ljubezni, uda-
nosti in zvestobe do smrti.

V tesni zvezi Najvišjega prestola in
vseh narodov ter v neizčrpnih življenjskih
silah habsburške monarhije leži trdno jam-
stvo za obstoj, procvit in slavo naše velike
skupne domovine.

In ko prisegamo Njega c. in kr. Veli-
čanstvu nezlomljivo zvestobo in udanost
kranjske vojvodine, se dviga proti nebu
naša vroča molitev, naj Vsemogočni na-
kloni našemu ljubljenu vladarju v naj-
obilnej meri svojo milost, svojo pomoč in
svoj blagoslov.

Njega c. in kr. Apostolsko Veličanstvo
naš presvitli cesar in kranjski vojvoda Ka-
rol I. Živio! Živio! Živio!

Navdušeni živio-klici.

Nato se soglasno odobri sledeči pred-
log:

Obzirom na starodavni običaj in sle-
deč nagonu srca, sklene deželni odbor, da
se — če in kadar bo glede na sedanje iz-
vanredne okoliščine mogoče — poda čim-
preje deputacija ustavnega zastopnika kran-
jske vojvodine pod vodstvom deželnega
glavarja na Najvišji dvor, da se pokloni
imenom dežele Nj. ces. in kr. Veličanstvu
cesarju Karolu I. in položi na stolnico
prestola prisego neomajljive udanosti in
nezlomljive zvestobe naše ožje domovine.

Po sprejetju tega predloga deželni gla-
var zaključi sejo ob 4. uri 20 minut po-
poldne.

Po smrti cesarja Frančiška
Jožefa I.

Cerkvene določbe o priliki smrti presvet-
lega cesarja Franca Jožefa I.

Kn. šk. ordinariat ljubljanski je izdal
sledeče določbe:

1. V ljubljanski stolnici bodo tri črne
slovesne sv. maše, in sicer 1., 2. in 4. de-
cembra. K prvi in drugi se povabijo ver-
niki, k tretji vse civilne in vojaške oblasti.

2. Zunaj stolnice po mestih in na de-
želi naj bo po vseh župnih in samostanskih
cerkvah slovesna črna sv. maša z libero,
in sicer, če mogoče, že v sredo 29. nov.;
če pa to ne bi bilo mogoče vsled zapozne-
lega prejema teh določb, ponedeljek 4. de-
cembra. Povabijo naj se vse civilne in vo-
jaške oblasti ter vsi verniki.

3. Vsak duhovnik naj opravi po eno
sv. črno mašo za pokojnega vladarja.

4. Ob uri pogreba naj se po vsej ljub-
ljanski škofiji zvoni eno uro.

Skupni pastirski list

bodo povodom smrti pokojnega vladarja
izdali na Dunaju zbrani avstrijski škofje.

Sv. oče in smrt našega cesarja.

Curij, 23. novembra. Španski poslanik
v Vatikanu je prišel kmalu potem, ko se
je poročalo, da je umrl avstrijski cesar, v
prostore sv. očeta, da poroča o vladarjevi
smrti. Sv. oče je takoj zapovedal, naj se
v Sikstinski kapeli slovesno moli za raj-
nega vladarja. V Vatikanu se govori, da
bo poslal sv. oče cesarju Karlu lastno-
ročno pismo.

Kako se je poslovil cesar Franc Jožef I. od
svojih narodov, armade in mornarice.

Dunaj, 23. novembra. (K. u.) Posebna
izdaja »Wiener Zeitung« uradno razglaš:

Rajno Njegovo c. in kr. Apostolsko
Veličanstvo cesar Franc Jožef I. je v svoji
Najvišji oporoki, ki se je včeraj odprla, na-
slovil svojim narodom, armadi in morna-
rici sledeče poslovilne besede:

Mojim ljubim narodom se zahvaljujem
na zvesti ljubezni, ki so jo Meni in Moji
hiši izkazovali, tako v srečnih dneh kakor
tudi v žalostnih časih. Dobro je dela Mo-
jemu srcu ta udanost in Me je okrepčala
v izpolnjevanju težkih vladarskih poslov.

Ohranili naj bi ista domoljubna čuv-
stva Mojemu nasledniku.

× × ×

S čuvstvi ginjene hvaležnosti se tudi
spominjam Svoje armade in mornarice in
se ji zahvaljujem na njeni hrabrosti in zve-
sti udanosti.

Njunine zmagae Me navdajajo z vese-
lim ponosom, nezakrivljena nesreča z bo-
lestno žalostjo.

Izboren duh, ki navdušuje od nekdanj
mojo mornarico in armado kakor tudi obe
deželni brambi, Mi jamči, da se bo Moj na-
slednik ravno tako lahko zanašal na Vas
kot Jaz.

Cesar Franc Jožef I. še zadnji dan svojega
življenja pri pisalni mizi.

Budimpešta, 23. novembra. Posebni
poročevalec »Az Esta« je govoril z oseb-
nim brivcem cesarja Franca Jožefa Senn-
hoferjem, ki je o svojem zadnjem delu na
dan cesarjeve smrti pripovedoval. K ce-
sarju sem prišel ob 7. zjutraj, ki mi je na
moj pozdrav tiho odgovoril: »Guten Mor-
gen«. Cesar je sedel pri pisalni mizi, na
kateri je ležalo nekaj papirjev; v eni roki
je držal pero; sedel je na navadnem stolu;
dva strežaja sta ga podpirala. Ko sem ga
bril, sem slutil, da to delam zadnjič. Bar-
va obraza ni bila več živega človeka. Moč-
no sem se trudil, da sem izvedel svoje de-
lo, ker je bil cesar zelo slab. Kljub temu
mi je naročil, naj mu žgem brke in brado;
vzel je na to zrcalo, da se je prepričal, če
sem tudi svoje delo dobro opravil. Ves čas
sem imel vtis, da je storil cesar vse, da
pokaže, kako nadvladuje svojo bolezen.
Ko me je še cesar vprašal, kakšno je vre-
me, me je odpustil.

LISTEK.

Spomini na Simona Gregorčiča.

Ravno danes je preteklo 10 let, od-
kar je za vedno zatisnil oči naš pesnik
Simon Gregorčič. V dan 16. novembra ga
je zadela lahka kap, a osem dni potem,
t. j. 24. novembra 1906 leta ob 10. uri 10
minut predpoldne, je plavala njegova du-
ša v nebeške višave. Naravno je, da nam
stopa podoba pesnika ta dan živo pred
oči.

Ni in ne more biti nam pa namen v
teh resnih, težkih časih, spuščati se v ka-
ko kritično ali pa bodisi le časoslovno raz-
pravo o delih našega velikega pesnika-
lirika, ki je s čarobno lahkoto vlival božan-
ske misli v jezika rahle vezi in oblike. O
tem se je in se bo v mirnejših časih še do-
sti pisalo in govorilo. Tudi ni nam namen
ustaliti slovenski javnosti obsežno sliko o
duhovniku Gregorčiču, ki je vestno in na-
tanko izpolnjeval svoje stanovske dolžno-
sti, a postavil tozadevno še posebno na-
čelo, katerega se je sam v prvi vrsti tudi
držal, načelo namreč:

»Ne le kar vелеva mu stan,
Kar more, to mož je storiti dolžan.«

Živo v spominu nam je pokojnega pes-
nika jeklen, zlat značaj, čegar odsev se
zrcali v glavnih potezih v njegovih pesmi:
»Na bregu«. Stalen kakor skala je bil v
svojem verskem prepričanju, čist kakor
zlato v svoji ljubezni do naroda in domo-
vine, neupogljiv v svojih nazorih in načel-
nih. Skromen do skrajnosti, kar se tiče nje-
ga osebe, je bil vendar zelo izbirčen glede
svojih prijateljev. Merilo, ki mu je služilo
v ta namen, mu je bilo nesebično resno
delo za narod na tem ali onem polju. Spo-
štoval je le one znance in osebe, o kate-
rih je bil prepričan, da preveva vse njho-
vo delovanje čista ljubezen do naroda in
domovine. Sebičneže, širokousneže in ba-
hače je smehljaje pomiloval in preziral,
dočim je rad zahalal v družbo svojih pra-
vih prijateljev, med katerimi je bil rad ves-
el, dovipen in često tudi židane volje.

Tudi na to stran se ne nameravamo
spuščati v podrobnosti. Za danes nam bodi
naloga skromnejša; oteli hočemo pozab-
nosti par napitnice, katere niso bile — ko-
liko nam znano — dosedaj še nikjer ob-
javljene, a vendar so značilne za pesniško
nadarjenost pokojnega Simona in njega je-

zikovno spretnost, posebno ako vpošte-
vamo okoliščine in kraj, kjer so nastale.

Mnogi Slovenci se gotovo še spomi-
njajo one dobe, ko se je od izvestne stra-
ni napadalo pesnika radi njegovih proiz-
vodov, češ da vsebujejo nekateri protiver-
ska načela. Vsled tega so se cepili goriški
Slovenci v dva tabora: Eni za, drugi proti
pesniku Gregorčiču. Napadi so bili hudi,
ostri in so rahločutnega pesnika zelo ža-
lili. Umevno je, da so se ga njegovi prija-
telji in častilci še tesneje oklenili in de-
monstrativno storili vse, kar bi mu za-
moglo olajšati bitost, povzročene po teh
napadih. Tako je priredila občina Prvači-
na v ta namen lepo slavnost ob Veliki no-
či v dan 6. aprila 1885, kateri je sledil
slavnostni banket. Iz mesta in okolice se
je zbralo tam povodom te slavnosti mno-
go gospode in drugega občinstva. Pokojni
profesor Fran Erjavec, je imel lep, vzvišen
slavnostni govor, ki je bil od vsega občin-
stva navdušeno sprejet. Na to vstane pes-
nik in deklamiraje svojo krasno pesem »Ve-
likanočna«, ki je zbudila nepopirno radost
in navdušenost.

To je menda dalo povod, da so prire-
dili tudi rodoljubi iz ajdovskega sodnega
okraja na Goričici pri Rebku sestanek,

katerega se je udeležil na posebno pova-
bilo tudi pesnik. Umevno je, da tudi na
tem sestanku ni manjkalo napitnic od raz-
ličnih strani, ki so vse veljale slavljencu.
Pesnik je bil ta dan izvrstno razpoložen.
Vsem slaviteljem: županom, učiteljem in
drugim je odgovarjal v lepi vezani besedi.
Par teh še neobjavljenih napitnic imamo
pri roki in jih podajamo tu slovenski jav-
nosti. V boljše razumevanje prve opom-
nimo, da so urejevali tačas »Soča« trije
profesorji: dr. A. Gregorčič, Fran Erjavec
in Ivan Berbuč. Zadnji je bil navzoč pri
tem prijateljskem sestanku. Tem velja pr-
va napitnica, ki se glasi:

Da Soča ima svoj vir v Triglavi
Mi vemo in zemljepisje nam pravi;
S Triglava, vijóč se o vznožji plemi,
Pridere do naših cvetočih ravnin.
A mi še drugo poznamo vsi Sočo,
V Gorici prijazni svoj vir imajo!
Če prvo ljubiti in činiti znamo,
To drugo, bi rekel, še rajši imamo.
Oboina Soča je kreпка, je silna,
A ona vodena, a ta nam vodilna.
Med Lahe uide nam Soča reka,
A ta med párod slovenski priteka,
In narod nam drami in kreпка hudi.
In vodi lepó ga, uči in goji.

Cesar Franc Jožef I. na mrtvaški postelji.
Dunaj, 23. novembra. Danes popoldne ob 4. uri so dovolili domačemu osebju v Schönbrunn, da je smelo priti kropiti rajnega cesarja Franca Jožefa, ki leži v precej mali spalnici. Pred oknom stoji španska stena, ob njej stoji cesarjeva postelja. Truplo je pokrito do glave z odejo. Obraz je miren.

Mrtvaški oder v Schönbrunn
v cesarjevi pisarni dela neki umetnik.

Oporoko cesarja Franca Jožefa
bodo v celem obsegu objavili. Kdaj se to zgodi, se še ni določilo.

V Budimpešti
se pripravljajo politični krogi, da postavijo cesarju Francu Jožefu spomenik na velikem trgu pred ogrsko zbornico.

Dvorna žalost v Nemčiji
za cesarjem Francu Jožefom bo trajala štiri tedne.

V nemški armadi
bodo vsled armadnega povelja cesarja Viljema morali nositi vsi častniki armade 14 dni znak žalosti. V velikem glavnem stanu, pri gardnem grenadirskem polku Cesar Franc in pri huzarskem polku Cesar Franc Jožef Avstrijski traja žalovanje tri tedne. V prvih treh dneh žalosti morajo biti zastave razobešene v znak žalosti na vseh vojaških službenih prostorih na pol droga; tudi svirati se ne sme, izvemšči, če gori in ob alarmu. Dalje se bodo pogreba tudi udeležila odposlanstva zgoraj navedenih dveh polkov.

Cesarjeva grobnica.
V cesarski grobnici pri Kapucinih na Dunaju (Neuer Markt) so že začeli delati priprave za cesarjev pokop in sicer v novih oddelkih, ki so jih bili priredili v podzemskih prostorih pred petimi leti in do sedaj še niso bili rabljeni. Truplo cesarja Franca Jožefa I. bo torej našlo tu kot prvo večni počitek. Že tedaj, ko so prirejali ta oddelek cesarske grobnice, so mislili na to, da najdejo ob cesarju svoj končnoveljavni prostor tudi ostali ožji člani njegove družine. V doglednem času prinese semkaj trupla cesarice Elizabete, prestolonaslednika Rudolfa, ki ležita sedaj drug poleg drugega v oddelku »Iz vladarske hiše Habsburško-Lotarinške«, dalje krste z zemskimi ostanke cesarjevih starišev: nadvojvode Franca Karla in nadvojvodinje Sofije, cesarjevih bratov: cesarja Maksa in nadvojvode Karola Ludovika, kakor tudi cesarjeve zgodaj umrle prvorojenke nadvojvodinje Sofije.

• V ta novi oddelek grobnice vodijo dolje zaklenjena vrata na desni preko treh marmornih stopnic. To sta dve druga poleg druge ležeči, četrtooglati, precej prostorni, majhni dvorani, ki na človeka nikakor ne napravljata mračnega vtisa. Da so dobili primerno višino, so morali preje pogolbiti tla. Stene v obeh dvoranah so obložene z blestečebelimi marmornimi ploščami, pod njimi pa je napravljeno meter visoko obzidje iz črnega marmorja. Tudi strop je bel. V prvem prostoru je sredi stropa Kristusova glava v reliefu; v žarkih, ki obdajajo glavo, so majhne angelske glavičice. Strop druge dvorane krasi podoba Matere božje. Priprost, a zelo okusno opremljen oltar v ospredju prvega prostora. Pod stropom prve dvorane so krogi in krogi napravljene v zidu majhne, štirioglate z belim steklom pokrite vdolbine, v katerih gori 38 električnih žarnic, v drugi dvorani pa nad okni 32 svetilk. Prvi prostor ima v podolžni steni dve okni, drugi prostor pa samo na čelni strani eno okno. Stakla v vseh treh oknih so svetloplava, za njimi je električna luč, ki razširja preko obeh prostorov modrikast sij.

In kakor nam una s Triglava prihaja To »Sočo« nam možko troglavje podaja.
Ud tega troglavja med nami sedi In trčno mu zdaj nazdravljamo vsi, — A tudi odsotnima pijmo na zdravje: Bog živi vse »Sočo« pišoč troglavje!

Druga velja učiteljem, in nam kaže, kako dobro je umeval pesnik nalogo učitelja in duhovnika. Le kjer oba složno delujeta, je uspeh lep in gotov.

Ista se glasi:
Tu v tej prijazni dvorani
U družbi prijetni
Učitelji dvojni smo zbrani,
Duhovni ino posvetni.
Učitelji vi ste, učitelji mi,
Gostitelji vi ste, gostitelji mi!
Naloga pa naša je silno velika
In ta je: ljudstva vsestranska omika.
Naloga ta lepa zares je in slavna,
A trudopolna in silno težavna.
Posamno se prav ne zvrši pač nikoli,
Ne v cerkvi samó in ne samó v šoli;
Če cerkev in šola pa složno se zveže,
Najlepše vspehe lahko doseže,
Bog živi tedaj vseh gostiteljev slogo,
Da rešimo častno nam dano nalogo!

Cesar si je o priliki svojih obiskov v grobnici ponovno ogledal nova oddelka. Cesarjevo truplo polože k večnemu počitku v drugi dvorani.

Zadnja državna listina Franca Jožefa I.
Zadnja držav. listina Franca Jožefa I., ki je 22. t. m. izšla iz kabinetne pisarne, je bila zahvalna brzojavka za udanostno izjavo povodom otvoritve požunske univerze. Naslovljena je bila na nadvojvodo Albrehta, ki je cesarjevo zahvalo in njegove najboljše želje za staro mesto vendarja in novo vseučilišče sporočil mestnemu zastopstvu in rektorju.

Novi cesar.

Novi cesar priseže na ustavo.
Dunaj, 23. novembra. (Kor. ur.) Ju-trišna »Wiener Zeitung« bo razglasila sledeče Najvišje lastnoročno pismo:

Ljubi dr. pl. Koerber!
Svest si Moje ustavne dolžnosti, da prisežem v smislu člena 8 državnega temeljnega zakona z 21. decembra 1867 glede na izvedbo vladne in izvrševalne moči, pričakujem Vaših predlogov, da izpolnim to določilo.

Dunaj, 23. novembra 1916.
Koerber m. p. Karel m. p.

Cesar vojakom.
Dunaj, 23. novembra. (K. u.) Cesar je izdal armadi in mornarici sledeče povelje:

Vojak!
Vaš vrhovni vojni gospod, Moj vzvišeni stari stric cesar in kralj Franc Jožef I., ki je Vas, Vaše dede in očete desetletja vodil z ljubeznijo in skrbel očetovsko: za Vas, se je povrnil k Bogu.

Vedno svitel zgled vojaške dolžnosti in zvestobe, je rajno Njegovo Veličanstvo do skrajnosti posvetilo svojo modrost, celo svoje bitje domovini, dokler so vztrajale njegove moči, so bile pri Vas, pri njegovih ljubljanih, hrabrih vojaki.

Vojaki! Trde, a slavne dneve tega orjaškega borenja sem preživel do zdaj z Vami.
V veliki dobi iz Vaše srede stopim zdaj kot vrhovni gospod vojske na čelo svoje v boju preizkušene armade in mornarice; neomajljivo verujem na našo sveto pravico in na zmago, ki jo bomo z božjo pomočjo skupno z našimi zvestimi zavezniki naše pravične strani priborili.

Duh prevzvišenega rajnika Vas bo obveval, povzbujal Vas bo na daljne junške boje; naj nam bo usojeno, da položimo na njegov mrtvaški oder venec zmage v znak naše zveste hvaležnosti njegovi ljubezni in hvaležnosti, ker je njegovo plemenito srce vedno bilo za njegovo zvesto obrambno silo.

Dunaj, 22. novembra 1916. Karol.

Prisega vojaštva novemu cesarju.
Na Dunaju so dne 23. t. m. šli vojaki v cerkve k božji službi. Nato so se vrnili v vojašnice, kjer so jih zaprilegli. Tudi generali, častniki in vojaški uradniki so ponovili prisego. Tudi drugod so na enak način zaprilegli vojake.

Kronanje na Ogrskem.
Budimpešta, 23. novembra. (K. u.) Ju-tranji uradni list bo na čelu objavil sledeče Najvišje pismo:

Ljubi grof Tisza!
Ker nameravam, da bom prej ko mogoče kronan kraljem Ogrske, Hrvatsko-Slavonske in Dalmacije, Vam naročam, da se dogovorite z državnim zborom in Mi nato sporočate o Vaših tozadevnih predlogih.

Dano na Dunaju, 23. novembra 1916.
Grof Štefan Tisza I. r. Karol I. r.

Budimpešta, 23. novembra. Državno-pravni položaj zahteva, da pospešijo kronanje. Ogrske državne postavice sicer predpisujejo rok šestih mesecev, v katerem mora biti kronan kralj; potem, ko je zasedel prestol. Dan kralj sam določi. Resni politični razlogi pa zahtevajo, da se bo kralj kmalu kronal. Preden namreč kralj ni kronan, ne more sankcionirati nobene postavice; sedanjí provizorij pa poteče zadnje dni decembra. Če kralj do takrat ne bo kronan, bi postalo 1. januarja brezpravno stanje, kar bi radi izločili. Na kronanje se bodo morali pač več časa pripravljati. Z ozirom na vojsko bodo slovesnosti kronanja omejili.

Kronanje na Ogrskem bo 6. decembra.
Budimpešta, 23. novembra. »A Nap« poroča, da bo novi ogrski kralj kronan 6. decembra. To vprašanje se je obravnavalo v včerajšnji avdienci ministrskega predsednika grofa Tisza; kralj je prireditel stališču ogrske vlade.

Cesar Karol bo prestoloval del leta v Budimpešti.

Dunaj, 23. nov. S strani, ki so v stiku z ogrsko vlado, se poroča, da namerava cesar Karol I. v bodoče prestolovati del leta v Budimpešti.

Darilo ogrskega državnega zbora kralju in kraljici pri kronanju.

Budimpešta, 23. nov. Po stari navadi bo izročil državni zbor kralju Karolu in kraljici Citi po odposlanstvu darilo povodom kronanja.

Prvi pozdrav vojaške straže novemu cesarju.

Dunaj, 23. nov. Danes dopoldne se je novi cesar prvič peljal vun. Prvič je nastopila novemu cesarju na čast vojaška straža.

Izpremema na prestolu in oba državna zbora.

Zakoni določajo, da cesar v navzočnosti gosposke in poslaniške zbornice državnega zbora priseže na ustavo. Cesar Karol je že naročil s svojim lastnoročnim pismom Köberju, naj vse ukrene, kar je potrebno, da bo na ustavo prisegel. Avstrijski državni zbor je od julija 1914 dalje zatvorjen s cesarskim sklepom; sklican mora biti zato z novo cesarsko odredbo. Ker je zasedanje zaključeno, morata obe zbornici zopet voliti predsedstvo, ker ugasne funkcijska doba dosedanjih predsednikov v trenutku, ko se bo pričelo novo zasedanje obeh zbornic.

V poslaniški zbornici bo prevzel pri otvoritvi zasedanja predsedstvo starostni predsednik, ki bo vodil državni zbor, dokler ne bo izvoljeno novo predsedstvo. Gosposka zbornica ne pozna starostnega predsednika; cesar imenuje predsednika, preden se državni zbor sestane. Na ustavo bo prisegel novi cesar v navzočnosti obeh zbornic; zunanje oblike so podobne otvoritvam zasedanj s prestolnim govorom. Obe zbornici se zbereta ob takih prilikah na dvoru, a podrobnosti o teh vprašanjih še niso določene.

Ogrski državni zbor se je sam odgodel; obe zbornici zato lahko skličeta na zasedanje predsednika; ni še znano, kdaj bo sklican ogrski državni zbor, da vzame na znanje izpremema na prestolu.

Vpoklic državnega zbora.

Dunaj, 23. nov. Danes popoldne je zbornični predsednik dr. Sylvester izrazil v imenu poslancev ministrskemu predsedniku dr. Koerberju globoko žalost vsled smrti cesarja. Prosil je ministrskega predsednika, naj mu izposluje avdienco pri cesarju Karlu; Koerber je obljubil, da bo to storil. Dr. Sylvester je na to govoril o vpo-klicu državnega zbora in o izvedbi prisege. Koerber je izjavil, da glede na prisego ustavi zavzema strogo ustavno stališče in da bo cesarju predlagal, kar je potrebno. Glede na sklicanje državnega zbora se bo ministrski predsednik dogovarjal s stranikami, katerim bo jasno razložil stališče vlade.

Grof Berchtold
bo postal, kakor poroča »Az Est«, z Dunaja, prvi vrhovni dvorni mojster novega cesarja. Grof Berchtold je bil dozdaj vrhovni dvorni mojster nadvojvode prestolonaslednika.

Budimpešta, 23. novembra. »Az Est« poroča z Dunaja: Grofu Berchtoldu bo v vodstvu političnih stvari v monarhiji usojena izredna vloga.

Otroci nadvojvode Franca Ferdinanda novemu cesarju.

»Pester Lloyd« poroča: Med prvimi so brzojavili novemu cesarju otroci nadvojvode Franca Ferdinanda: Cesarju Karlu, Schönbrunn. Globoko ginjeni vsled nenadomestljive izgube, ki je zadela nas vse in celo Avstrijo, hite naše prve misli in molitve v globoki ljubezni in zvestobi k Vašemu Veličanstvu. Naši ljubljeni starši bodo molili v nebesih milosti in blagoslova Vašemu Veličanstvu.

Sofija. Maks. Ernst.

Stanovanje cesarske družine v Schönbrunn.

Cesar Karol stanuje s cesarico Cito in otroci v gradu Schönbrunn, kamor se je bila družina preselila iz Hetzendorfa začetkom prve vojne zime. Grad Hetzendorf se ni izkazal kot posebno prijetno bivališče, ker je kljub vsem popravam ostal vlažen ter bil tudi za prestolonaslednikovo družino kmalu premajhen. V Schönbrunnskem gradu so uredili za prestolonaslednika in njegovo družino drugo nadstropje meidliškega trakta. Veliki, a ne visoki prostori leže nad državnim apartamentom, v katerem so najljepši schönbrunski saloni: »rožnoboje sobe«, smrtna soba vojvode Reichstadtskega, krasni salon z gobelini, soba Vieux lague itd. V teh prostorih je stanoval ob svojih obiskih cesar Viljem.

Celo stanovanje cesarske dvojice je obrnjeno proti »vrtu«, to je proti grajskemu parku, ter je neposredno zvezano z levo stranjo komornega vrta, kamor otroci pridno zahajajo in kjer si je mladi cesar danes (23. novembra) privoščil pol ure oddiha. Kadar ima cesarska dvojica kako pot izven gradu, se pelje vedno v avtomobilu; ravnotako otroci. Avtomobili stoje vedno pripravljeni na odhod.

Tako cesar kakor cesarica imata izrazito razvit družinski čut ter zato ne mislita na to, da bi se preselila na Dvor. To se je tudi v zadnjem času jasno pokazalo, ko se

je cesarska dvojica z vneto lotila dela, da znova uredi vilo Wartholz v Reichenau, v kateri že dolgo ni bil nihče stanoval, in docela prenovi tudi park, tako da sedaj oboje zadostuje za dalje poletno bivanje. Reichenau spada k družinskemu zakladu, a so ga prepustili cesarju Karlu v uporabo. Za cesarico je tu najbolj privlačna točka — lepa pristava, ki je v polnem obratu, kar je za cesarico kot skrbno družinsko mater v sedanjih časih zelo važna stvar. Tudi sta cesar in cesarica velika prijatelja živali ter bosta mogla v Reichenau imeti veliko več ljubljencev iz živalskega kraljevstva nego bi to bilo mogoče v Schönbrunn. V Reichenau je bil krščen mali, sedaj štiriletni prestolonaslednik in cesar Karol je priredil tedaj pravo družinsko slavo, na katerem je nastopal kot izredno ljubezniv gospodar. Vsekakor je lepa poteza novega cesarja, da je povabil na botrinjo svojega prvorojenca tudi svojega bivšega vzgojitelja, profesorja Holzschnerja, ki sploh ne manjka na nobeni veseli domači slavnosti v prestolonaslednikovi hiši.

Cesar Viljem cesarju Karlu.
Berlin, 23. novembra. (Kor. ur.) Cesar je brzojavil avstrijskemu cesarju in ogrskemu kralju:

Najgloblje ginjen vsled smrti Tvojega visoko spoštovanega strica, Veličanstva cesarja Franca Jožefa, Ti izražam moje najiskrenejše in najprisrčnejše sočustvo. Vlada rajnega cesarja, ki je dosegla po božji milosti redko dobo 68. let, bo živila v zgodovini monarhije kot blagoslovljena doba. Narodi žalujejo za voditeljem, katerega so se oklepali z najpopolnejšim zaupanjem in z najprisrčnejšo ljubeznijo. Mi, ki pripadamo mlajšemu rodu, smo bili navajeni, da smo videli v častiljivi podobi rajnega vladarja zgled najlepših vladarskih čednosti in resničnega, res kraljevskega izpolnjevanja dolžnosti. V sredi največje svetovne vojske je vzela božja volja njega, ki je stal zvesto do zadnjega zdihljaja na strani svojih zaveznikov; ni mu več dovolila, da bi bil videl kako bo izpadel boj in zopetni mir. Vsemogoči mu podeli po njegovem dolgem blagovetnem življenju večni mir, Tebi pa moč in pomoč, da boš nosil težko breme, ki ti je v tako resni dobi pripadlo. Blagoslov rajnika spremljaj Tebe in Tvoje narode. Z gorečimi molitvami in z najzvestejšim sočustvom se Te spominjam.

Viljem.

Cesar in kralj Karl je brzojavno odgovoril:

V usodni, težki uri, ko je bil moj prevzvišeni stari stric, Njegovo Veličanstvo cesar in kralj, odpoklican k Bogu, ko navdaja najgorenkejša bolelost mene, mojo hišo in avstrijsko-ogrske dežele, mi je bilo ginja-ljivo sočustvo, ki si mi jo Ti, zvesti prijatelj, izkazal, milotožna tolažba. Najtoplejše se Ti zahvaljujem za to in za spoštovanje in pravo prijateljstvo nasproti visokemu rajniku, ki Te je visoko cenil. Kakor je liki skala trdno stala Tvoja in njegova zvezna zvestoba, tako bo ostalo nam svetel spomin in blagoslov rajnika nas spremljaj na skupni poti k častnem uspehu naše pravične stvari. V to pomozi Bog! V zvestem prijateljstvu Ti prisrčno stisne roko.

Karl.

Cesar Karol pri pogrebu svojega prednika.
Dunaj, 23. nov. Prvega dela pogreba se cesar Karol ne bo udeležil; čakal bo namreč s cesarico pogreba v cerkvi sv. Štefana. Novi cesar in v cerkvi zbrani dvorni dostojanstveniki bodo nato spremlili rajnika po Kärntnerstrasse, Kupferschmiedgasse in skozi Novi trg v rakev pri kapucinih.

Ime novega cesarja.

Novi cesar Karl je tretji Habsburžan s tem imenom. Njegova prednika sta bila Karl V., ki je bil od l. 1515 do l. 1565 rimsko-nemški cesar in cesar Karl VI., oče cesarice Marije Terezije, ki je izdal pragmatično sankcijo. Sedanjí cesar Karl je pa prvi avstrijski cesar z imenom Karl. Kot ogrski kralj je novi vladar Karl IV.

Aprov zacija železničarjev.

Železniški minister Ernest Schaible je poslal dne 14. t. m. vsem uradom državne železniške uprave naslednji razpis:

Življenje je postalo vsled nastopivše pičlosti živežnih zalog in s tem zvezane draginje na železniške uslužbenke kakor tudi za vse ostale prebivalce države težavno. Ob sedanjih razmerah se morajo tudi železniški uslužbeniki zadovoljiti in sprijazniti s tem, da je neobhodno potrebno, omejiti potrebe vsakdanjega življenja do skrajne mere.

Železniško ministrstvo si pa v zvezi z drugimi poklicanimi drž. uradi neprestano prizadeva, da zagotovi preskrbo železniških uslužbencev z živili v toliki meri, kolikor je to ob danih razmerah mogoče.

Ravno tako bo železniška uprava skrbela za olajšanje življenjskih razmer svojih uslužbencev s tem, da bo pomnožila osebne kuhinje, odkazala zemljišča v svr-ho obdelave, pospeševala rejo malih ži-

vali, dovoljevala ugodnosti za prevoz živil, namenjenih uslužbencem in podobno. Tudi z nadaljnjimi izrednimi denarnimi podporami bo skušala uslužbencem omiliti učinke draginje.

Ako bi kljub vsem prizadevanjem na kakem službenem mestu nastopilo začasno pomanjkanje živil, ne sme biti to nikdar povod, da bi se ustavilo delo.

Pod nobenim pogojem se ne more trpeti ravnanja železniških uslužbencev, ki bi moglo motiti redni promet železnic in spraviti v nevarnost s tem zvezane vojaške interese, kakor tudi preprečiti za državljanje in uslužbence same neobhodno potrebni redni dovoz živil.

Zato opozarjam vse uslužbenca na določila cesarske naredbe z dne 25. julija leta 1914. o kaznih za motenje javne službe ali javnega obrata; glasom teh določil morejo organi generalnega nadzorstva v slučaju motitve železniškega obrata odrediti takojšnjo odpustitev krivih uslužbencev, vrhu tega pa imajo taki uslužbenci pričakovati tudi zaporne kazni, ki se še posebno poostre, ako so vsled kaznivega ravnanja v nevarnosti vojaške koristi.

Razentega se bodo v takih slučajih vsi tisti obratili, ki so pod vojaškim nadzorstvom, vedno pravočasno poslužili sodelovanja vojaške straže, oziroma bodo tu uradno zahtevali, da se nastavi vojaška straža.

Prebiti moramo za vsako ceno in obrezuspešiti sovražnikov načrt, da bi nas izstradal, ko nas ne more z orožjem premagati. Ta misel naj preveva vsakega železničarja.

Junaštvo naših slovenskih planincev.

Gospod deželni predsednik Kranjske je odposlal o priliki devete laške ofenzive poveljniku domobranskega polka št. 27 iskrene častitke k sijajnim in junaškim činom hrabrega domačega polka. Poveljnik polka je odgovoril gospodu deželnemu predsedniku s sledečim pismom:

Vaše Blagorodje!

Dovoljujem si izraziti svojo najglobljo željo za zahvalo za priznanje, ki ga je izrazilo Vaše Blagorodje mojemu resnično junaškemu polku.

Bili so težki boji osme in devete laške ofenzive na Krasu, v kateri so se bojevali vzorni Kranjci z izredno hrabrostjo in s številnimi dokazi občudovanja vrednega junaštva. Častitke načelnika domovine polka so nas posebno razveselile. Blagovolite, velerodni grof, sprejeti izraze mojega najodličnejšega osebnega spoštovanja, v katerem ostajam.

Vojska z Rusi in Rumuni.

Dosedaj od generalnega polkovnika nadvojvode Karla poveljevana vojna črta je prišla pod poveljstvom generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa. Nadvojvoda Jožef je v zimskih bitkah poveljeval 1915 v Karpatih nekemu armadnemu zboru pod generalom Borojevičem in nato prevzel pod istim vojskovodjem poveljstvo armadnega zbora na goriški fronti, ki je zmagovalno odbil velike italijanske napade.

Na Vlaškem so operacije kot nadaljevanje in izkoriščanje bitke pri Targuju še v razvoju.

Na zahodnem Vlaškem so naše čete osvojile več sovražnih postojank na vzhodnem bregu spodnje Črne in so s tem pridobile ožji operativni stik s tistimi silami, ki stoje zahodno od Craiova.

V Dobrudži se je generalu Saharovu, ki je dobil močna ruska ojačenja, posrečilo potisniti nemško-bolgarsko bojno črto feldmaršala Mackensena proti Trajanovem nasipu nazaj.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 23. novembra. Uradno:

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa.

Pri spodnji Črni smo se ustalili na levem bregu. Sicer se z Vlaškega nič ne poroča. Na ogrski vzhodni meji in v gozdnih Karpatih se je živahnejše proizvodilo.

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavorskega.

Topovski boj se je mestoma pomnožil.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 23. novembra. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavorskega.

Južno od Smorgona po močni topniški pripravi prodirajoče ruske patrulje smo odbili.

Jasno vreme je na različnih mestih med Vzhodnim morjem in Karpati povzročilo živahnejše artiljerijsko delovanje.

Vojna skupina generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa.

Ob vzhodnem robu Sedmograške boji proizvodvalnih oddelkov. Rusi se tam ojačujejo.

V Vlaški se položaj ni izpremenil. Pri Craiovi smo poleg drugega plena zaplenili 300 železniških voz.

Vojna skupina maršala pl. Mackensena.

V Dobrudži in ob Donavi na večih točkah artiljerijski ogenj.

Berlin, 23. novembra zvečer: Veliki glavni stan:

Na Vlaškem napredujejo operacije po načrtu. V Dobrudži in na drugih mestih pri Donavi živahen ogenj z brega na breg.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Rusko uradno poročilo.

21. nov. Zahodno bojišče: Na celi fronti obojestranski artiljerijski in pehotni ogenj, ki je bil ob Stohodu pri Malaporska ljutejši. Težka in lahka artiljerija sovražnika je obstreljevala ozemlje pri Harbieovu in Rukalovcih zahodno od Novo-Aleksinjeva. V gozdih Karpatih je sovražnik 5 vrst severno od mesta Pnejni (Pinvon?) napadel, pa je bil odbit.

Rumunsko bojišče: Na Sedmograškem je sovražnik z enako silo nadaljeval svoj napad v dolini Olta. Pod pritiskom sovražnika se rumunske čete počasi in bojujoč se umikajo proti jugu. V dolini Jiu so se Rumuni pred premočnimi sovražnimi silami umaknili proti kolo-dvoru Filiasi.

Donavsko bojišče: V Dobrudži je položaj neizpremenjen.

Južno od Campolunga zbrane vse rumunske rezerve.

Amsterdam, 23. novembra. »Standard« poroča iz Bukarešte: Rumunsko vojno vodstvo je največji del rumunskih rezerv, ki so bile doslej v Dobrudži vsled nevarnega položaja rusko-rumunske armade jugovzhodno od Campolunga, poslalo semkaj. Tu zbrane rumunske čete so dobile ukaz, da morajo na vsak način držati to važno postojanko. Obramba Dobrudže je prepuščena izključno tam se nahajajočim ruskim četam.

Kritičen položaj Rumunije.

Lugano, 23. novembra. »Corriere della Sera« piše: V Londonu se zdi čudno, da iz Bukarešte razen kratkih poročil ni nobenih direktnih poročil o položaju Rumunije, ki je zelo kritičen, med tem ko sovražnik poroča, da je že dosegel Craiovo. Rumunske sile ob Donavi so močno ogrožene, če se niso pravočasno umaknile. Z novim sunkom avstrijskih in nemških čet je ogroženo glavno mesto. Tudi iz Pariza prihajajo vznemirljive vesti o Rumuniji. Očividno nameravata osrednji velesili odrezati malo Vlaško, da dobita v roke nižino, ki je zelo bogata na žito.

Zeneva, 23. novembra. Pariz je že tri dni popolnoma brez vsake direktne brzojavne zveze z Bukareštom. Časopisje je vsled tega zelo vznemirjeno.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 23. novembra. Uradno.

Neizpremenjeno.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

Rim, 22. novembra. Uradno: Na Tridentinski bojni črti smo odbili manjše sovražne napade v dolini Astico. Na julijski bojni črti večje artiljerijsko delovanje. Sovražni topovi so izstrelili nekaj granat na Gorico in Tržič. Trajno neurje na celim operacijskem ozemlju. Na nekaterih višjih točkah v gorovju je padla temperatura na 24 stopinj.

Boji v Macedoniji.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 23. novembra. Veliki glavni stan:

Boji vzhodno od Ohridskega jezera so se končali z umikom sovražnika.

Na nemško-bolgarski bojni črti med prespaškim jezerom in vzhodnim tekom Črne smo odbili več delnih napadov, na višini vzhodno od Paralova pa močne sovražne napade.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Bolgarsko uradno poročilo.

Sofija, 23. novembra. Uradno. Med ohridskim in prespaškim jezerom se je sovražnik po kratkem boju umaknil proti jugu. Napad sovražnika na vzhodnem bregu prespaškega jezera se je izjalovil. Višino 1050 vzhodno od vasi Paralova je sovražnik vnovič napadel, vendar brez uspeha. Sovražnik je imel težke izgube. Pri kraju Budamerči smo po posređenem napadu zasedli sovražne strelske järke.

Na ostalih delih bojne črte nobenega važnega dogodka.

Francosko uradno poročilo.

22. novembra. Gosta megla v okolici Bitolja ovira bojevanje. Sovražnik se na višini Saojeve, 4 km severno od Bitolja, do višine 1050 jugovzhodno od Makova krepko ustavlja. Ugrabili smo 500 novih uetnikov. Na zahodnem bregu prespaškega jezera so naše čete vzele Lesheues (?) in prodirajo dalje proti severu.

Grška.

Poslaniki zapustili Aten.

Bern, 23. novembra. Dne 22. t. m. ob 9. uri jutraj so se diplomati in konzuli osrednjih sil z grškim parnikom odpeljali proti Kavali.

Grška ne izroči orožja.

Lugano, 23. novembra. »Secolo« poroča iz Aten: Vlada je na vprašanje glede oddaje orožja ententi odgovorila negativno; kot vzrok je navedla strah pred ljudsko vstajo.

Velika grška lad'a potopljena.

Amsterdam, 23. novembra. (Kor. ur.) Angleški listi poročajo 18. t. m., da se je potopil 13.600 tonski grški parnik »Svylani«.

Kralji Konstantin.

Rotterdam, 23. novembra. »Times« poročajo iz Aten: Kralj je mnenja, da njegova vlada ni v stanju, da bi se ustavila sklepom ententinih držav.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 23. novembra. Veliki glavni stan:

Bojna črta kraljeviča Rupreta Bavorskega.

V večernih urah je sovražni artiljerijski ogenj na obeh straneh Ancre in v odseku Sailly postal silnejši.

Delni napadi Angležev severno od Gueudecourta, Francozov proti severozahodno od gozda Saint - Pierre - Vaast so se izjalovili.

Berlin, 23. novembra zvečer: Veliki glavni stan:

Na obeh bregovih Somme močan topovski ogenj, posebno severno Ancre in v gozdu St. Pierre Vaast.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Francozi zasedli vasi v nevtralnem ozemlju.

Bern, 23. novembra. (K. u.) Pariški »Temps« javlja iz Soluna: Francoski oddelki so zasedli vasi nevtralnega ozemlja. Kralju zveste čete so se branile, da bi zapustile vasi, češ da jim tega iz Aten niso zapovedali.

Tudi na Francoskem primanjkuje živil.

Zeneva, 23. novembra. Po celem Francoskem bodo smeli peči in prodajati le tak kruh, kot ga bo določila vlada. Prepovedano bo peči in prodajati slaščice. Prodaja sladkorja se bo omejila na kristalizirano blago. Četrtek in petek bosta brezmesna dneva. Za zasebni avtomobilski promet bodo oddajali bencin le v omejenih množinah.

Škandal v francoski zbornici.

V francoski zbornici je bil dne 22. t. m. velik škandal. Briand je že začetkom seje nahlulil opozicijo: »Natančno vemo, kaj hočete; zahtevate, naj odstopimo.« Proti prebiranju 17letnih mladeničev je glasovalo z opozicijo 38 poslancev več kot prejšnje čase. Odradili so tajno sejo. Ko se zopet otvorila javna seja, so socialisti, na čelu jim Bryon, napadali vlado. Briand ni mogel govoriti, ker so neprestano kričali: »Proč z vojsko! Dovolj klanja, ki služi le zasebnim koristim!« V strašnem trušču je Deschanel izvedel glasovanje.

Največji angleški parnik potopljen.

Lugano, 24. novembra. (Kor. ur.) Parnik »Britannic«, o katerem se je poročalo, da se je potopil pri otoku Kea, je bil po novjših poročilih iz Aten in iz Londona lani zgrajen v Belfastu in je bil največja angleška ladja. Obsegala je 48.150 ton, dolga je bila 300, široka 30 metrov in je vozila z brzino 23. vozlov. Po dveh eksplozijah je poizkušal poveljnik ladjo zapeljati na breg, a ladja je v 50. minutah izgnila v valovih. »Britannic« je prej brzojav prosila pomoči, iz Keretsani se je že pripravljala neka torpedovka, da pohiti na pomoč, a druga brezlična brzojavka je preklicala klic po pomoči. Preklic je, kakor se zdi, povzročil neki sovražni podmorski čoln. Žrtev je bilo 200.

Razna poročila.

Sožalje Apostolske stolice ob smrti cesarja Franca Jožefa I.

Rim, 22. nov. (K. u.) Kardinal državni tajnik Gaspari je poslal zunanjemu ministru baronu Burianu v prisrčnih besedah sestavljeno sožalno brzojavko, v svojem in v imenu svete stolice izraža najiskrenejšo

sožalje povodom britke izgube, ki je zadela Avstrijo vsled smrti Njegovega Velikanstva cesarja in kralja Franca Jožefa.

Glasovi o poljski debati v pruski zbornici.

Listi v Nemčiji so skrajno nezadovoljni s potekom debate o poljskem vprašanju v pruski zbornici. Soglasno povdarjajo, da je bil predlog o varovanju nemštva v vzhodnih pruskih pokrajinah državi škodljiv in da bi bilo veliko boljše, da bi sploh ne bil stavljen. »Vossische Zeitung« opozarja Prusijo, da stoje državni interesi nemške države nad pruskimi koristmi. »Berliner Tagblatt« prihaja do zaključka, da debata o poljskem vprašanju v pruski zbornici jasno dokazuje, kako potrebna je nujna izvedba volilne reforme za prusko zbornico.

Vojaška pomožna služba v Nemčiji.

Berlin, 22. novembra. (Kor. ur.) Wolf-fov urad poroča: Načrt postave o domovinski pomožni službi se glasi: 1. Vsak Nemec moškega spola od 17—60 let, je pritegnjen k domovinski pomožni službi med vojno, v kolikor ni že vpoklican v službo vojaške oboroženosti. 2. Za domovinsko pomožno službo se smatra poleg službe pri oblastih in oblastnih uradbah posebno delo v vojni industriji, kmetijstvu, bolniški službi, vsaki vojnospodarski organizaciji kakor tudi v vseh obratih, ki so v svrhu vojnih ciljev in prehrane ljudstva neposredno ali posredno kake važnosti. Vodstvo domovinske pomožne službe je v rokah vojnega urada, ki je ustanovljen v področju kraljevega pruskega vojnega ministristva. 3. Zvezni svet izda za izvedbo tega zakona potrebne odredbe. Kdor se proti tem določbam pregreši, je kaznovan z zaporom do enega leta in z globo do 10.000 mark ali pa z eno teh kazni. 4. Postava postane z dnevom razglasitve pravomočna. Zvezni svet določa čas njenega prenehanja.

Nasprotstva med Rusijo in Kitajsko.

Iz Frankobroda: Kitajska vlada je prepovedala kulijem izseljevanje v Rusijo. Rusija zdaj ne izstavlja potnih listov Kitajcem.

Wilson in mirovno vprašanje.

Newyork. (K. u.) Čisopisi poročajo, da je bil izvoljen Wilson s podporo pacifistov in progresistov, kar tudi ve; »Evening Post« pravi, da ne bo Wilson ničesar storil, kar bi lahko eno ali drugo skupino vojskujočih se držav žalilo. Ve, da je naloga, naj se kmalu prične delati na mir, težavna, a natančno tudi ve, kako jo res mogoče doseči svetoven mir in pograbil bo za njo ob prvi priliki. To se lahko hitreje zgodi, kakor se sploh pričakuje. Baje more Wilson res v nekaterih mesecih, morebiti že pozimi, izprožiti vprašanje miru.

Bagdadska železnica končana.

Bagdadska železnica je dograjena 15. t. m. so namreč srečno prebili zadnjo tehnično oviro te proge: predor v Taurus gorah.

† Sienkiewicz.

Krakovo, 23. novembra. Gališki deželni odbor je sklenil, da se bodo zemski ostanki pesnika Henrika Sienkiewicza na deželne stroške prepeljali iz Vevey pri Lausanne v Krakov. Truplo bodo pokopali v Skalki, kjer so pokopani najodličnejši Poljaki.

Dnevne novice.

+ Ob današnji desetletnici smrti Simona Gregorčiča. Ob desetletnici smrti Simona Gregorčiča čutimo Slovenci, da nam je bil narodni prorok. Njemu, narodnemu klicarju, pesniku najlepših slovenskih vojaških pesmi, mu je bila najvišja odlika: služba domovini. »Moje vse je borni narod moj!« tako je pisal pesnik spomladi l. 1902 mecenu Josipu Gorupu. Njegovo srce je bilo svetišče, v njem je visela slika naše domovine. Vsak srčni vtrep, vsak spev je bil njej posvečen:

Njo prvi spev je moj slavil,
Poslednji njej se bo glasil,
In zadnji glasi ti mi bojo:
Bog čuvaj domovino mojo!

Vedel je, da bo srečna in varna naša domovina, ako vzplameni srca v istiniti, požrtvovalni ljubezni. Vzljubijo naj jo Slovenci, potem jej bodo junaški brambovci:

»V borbi za dom neustrašeni, vstrajni,
Do zadnjega diha trudeči se zanj.«

Za njegovo ljubljeno Goriško se bore danes sinovi naše domovine proti zemlje lačnim tuicem, njгови rojaki so izgnani po tujih krajih. Najlešše torej proslavimo desetletnico smrti Simona Gregorčiča in popolnoma v njegovem duhu, ako trpečemu rodному bratu pomagamo v sili. Kar moremo, to smo dolžni storiti svojemu narodu v tem velikem času! Zato na pomoč v prvi vrsti na pomoč najbednejšim med nami, ubogim Gregorčičevim rojakom, goriškim beguncem. V spomin desetletnice goriškega slavnca naj bi vsak Slovenec poslal primeren der »Posredovalnik za goriške begunce v Ljubljani«. To bodi najlepša proslava, primerna času in potrebam, po-

sebo sedaj, ko se bliža Božič, ki prinaša posredovalnici nove prošnje ubogih Gregorčičevih rojakov.

+ **Prihiti na pomoč!** Zima se bliža, mrz pritiska. Ubogi begunci nimajo niti najpotrebnejše obleke. Zato je vprašanje beguncev po obleki pri »Posredovalnici« jako veliko. Ker pa »Posredovalnica« ne razpolaga z zadostnimi sredstvi, da bi tem uboškom vsaj deloma pomagala, se obrača tem potom zopet na vsa usmiljena srca in prosi, da se ji nakloni kaj obleke. Vsak kos je dobrodošel. Posebno pa primanjkuje otroške obleke. Blagohotni darovi se sprejemajo pri »Posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani«, Dunajska cesta št. 38/I.

+ **Odlikovanje.** Zdravnik dr. Janko Polajnar je bil imenovan za nadzdravnika pri 47. pešpolku ter je odlikovan s signum laudis in zlatim zaslužnim križcem s krono. — Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo je dobil stolnik 61. pp. Henrik Košak. — Ponovno najvišje pohvalno priznanje so dobili: podpolkovnik 8. pp. Gustav Šiška, poročnik 2. bos. herc. pp. Ivan Leben in nadporočnik železniškega polka Josip Samec. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetlinje je dobil častniški namestnik 5. drag. polka Franc Bregant. — Srebrni zaslužni križec so dobili: četovod. Ivan Križnar in pešca Franc Omerza in Franc Longo, vsi pri 17. pp. in pešec 97. pp. Franc Tamaro. — Zlato hrabrostno svetlinjo je dobil tit. narednik 22. pp. Brenčič Franc. — Srebrno hrabrostno svetlinjo 1. vrste so dobili: četovodja 13. polj. havb. p. Dolenc, četovodja 16. pp. Ogorelec Fabjan in poročnik 53. pp. Prešern Stojan. — Bronasto hrabrostno svetlinjo so dobili: tit. narednik 87. pp. Gosak Franc, deseterik 2. trd. pehotnega baona Gabrić Peter in pešec 7. pp. Bošnjak Milivoj. — Bronasto hrabrostno svetlinjo so dobili: pešci 27. dom. pp. Pečnik Valentin, Vizintin Alojzij in Pihler Ferdinand. — Železni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetlinje je dobil rač. podčastnik 26. dom. pp. Kurnig Ivan, pridelen 37. dom. pp. — Železni zaslužni križec na traku hrabrostne svetlinje sta dobila pešca 27. črnovojs. okr. pov. Šimec Josip in Zarn Josip.

+ **Odlikovanje:** Hani Maierhofer, župnik-infanterist, Lir. 4, je bil za njegovo hrabrost in nevstrahost pred sovražnikom odlikovan z bronasto medaljo.

— **Slovenska služba božja na Dunaju** (pridiga in litanije) je vsako drugo nedeljo v mescu ob 3. uri popoldne v XV. okraju, Pouthongas, cerkev sv. Antona. — **Shod za slovenska dekleta** je vsako prvo nedeljo v mescu ob pol štiri popoldne v lavretanski kapelici avgustinske cerkve, I. okraj, Augustinerstr. 7. Vhod skozi zakristijo. Ta shod je namenjen posebno slovenskim dekletom, ki so doma zapisane v Marijini družbi; povabljeni so pa slovenska dekleta na Dunaju sploh. — **Za begunce** ima slovensko popoldansko službo božjo č. g. dekan dr. F. Knaps vsako nedeljo (izvzemši drugo nedeljo v mesecu) in vsak praznik ob 3. uri popoldne v X. okraju Quellengasse 154 (blizu protestantovskega pokopališča). — **Sv. spoved** v slovenskem jeziku se lahko opravi po vsaki slovenski službi božji. Slovensko se izpoveduje dalje: v cerkvi sv. Mihaela, Michaelerplatz, vsako soboto zvečer in v nedeljo zjutraj, ravno tako ob praznikih; kdor želi med tednom opraviti slovensko spoved v tej cerkvi, naj se oglasi v zakristiji. Izpovedniki č. gg.: c. in kr. kaplan dr. J. Učič, Tomaž Klinar, Gregor Žerjav. Dalje se izpoveduje slovensko: cerkev presvetelega Srca Jezusovega, Sacre Coeur, III. okr., Rennweg 31 (izpoveduje č. g. Prija-tej); dalje: cerkev čast. gospodov misijonarjev (lazaristov), VII. okraj, Kaiserstr. (izpoveduje č. g. Geršak).

— **V avstrijsko vojno posojilo.** Pri V. avstrijskem vojnem posojilu, in sicer pri 40-letnem amortizacijskem posojilu, se je finančni minister odločil v interesu največje popularizacije vojnega posojila, z namenom, da bode omogočeno vsakomur udeležiti se pri vpisovanju tega posojila, izdati komade tudi po 50 K nominalne. Dosedanji najmanjši komadi so bili po 100 K. Dobiti je pa tudi komade po 200, 1000, 2000, 10.000 in 20.000 K in se subskripcija teh papirjev priporoča za trajno ugodno naložbo. Blagajniške državne zakladnice 5½ let imajo le večje komade, in sicer: po 1000, 5000, 10.000 in 50.000 K. Po teh papirjih bodo segali gotovo najraje trgovski in industrialni krogi, kateri bodo lahko v kratkem roku zopet v slučaju potrebe razpolagali s kapitalom. — Kakor izvemo, je zanimanje za novo vojno posojilo zelo živo. Opozorjamo na današnji inserat Ljubljanske kreditne banke, katera kot članica konzorcija za izpeljavo državnih kreditnih operacij nudi subskribentom največje ugodnosti pri vpisovanju tega posojila.

— **V laškem ujetništvu** je član Kat. društva rok. pomočnikov v Celovcu E. Bergles.

— **Iz divjehorskih šum** se oglašajo in pošiljajo srčne pozdrave enoli, prost.: Stefan Schein, Andrej Križman, Emil Košar, Rudolf Kobilica, Andrej Mozetič. Ob ehem prosijo dobra sreča za eno kitaro, ki naj se v slučaju uslišbe dološlje pod sledeči naslov: Einj. Freiw. Stefan Schein, k. u. k. Baukomp. 8, Bh. 4.

— **Novi bankovci** po 50 kron pridejo v promet 18. decembra, po 1 krono pa 21. decembra.

— **Padel** je na rumunskem bojišču c. in kr. dragonec Rihard Drölle, v 21. letu starosti. Z bojišča je napisal mnogo lepih stvari za »Slovenca«. Trajen spomin mlademu junaku!

— **Umrli** je v torek zjutraj v Zdušah pri Kamniku posestnik Anton Sušnik, star 63 let. Pokojnik je oče profesorja nadporočnika v rezervi g. Antona Sušnika. Naše iskreno sožalje. — **Namestu venca** na grob umrlemu očetu je daroval g. prof. Anton Sušnik 40 K za goriške izgnance in trgoveč Alojzij Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta, namestu venca na grob svojemu očetu za vdove in sirote padlih vojakov 40 K.

— **20vinarski novci iz nikla.** Stranke se opozarjajo na to, da se sprejemajo 20vinarski novci iz nikla v privatnem prometu v smislu razpisa c. kr. finanč. ministrstva z dne 31. julija 1916, drž. zak. št. 237, le še do 31. decembra t. l.; radi tega naj se vporabljajo ti novci za plačila pri državnih blaginjah in uradih ali naj se zamenjajo pri istih ozir. pri tujakšnji filijalki avstro-ogrske banke.

— **Umrli** je 19. nov. v Irčivasi pri Novem mestu občežnani in spoštovani posestnik, mizar in občinski svetovalec, g. Jurij Kofar v starosti 63 let.

— **Poročil** se je v Novem mestu 19. t. m. g. Jožef Lutschoungg, delovodja drž. žel. v Ljubljani, z gđc. Ano Plaper iz Novega mesta. Obilo srečel! — **Poročil** se je 19. t. m. v Šmihelu g. Janca Blatnik, artijerjski četovodja in posestnik v Čermošnjicah pri Novem mestu, z g. Alojzijo Lesar, posestnika hči iz Sel pri Ratežu. Po svojih umrlih starših je prevzel posestvo in znano gostilno pri »Johani«. — **Poročil** se je g. Franc Vovk, žel. kurjač, doma iz Polhovca pri Št. Jerneju, z g. Marijo Novak, c. kr. drž. cestarja hči v Mandli.

— **Ujet** je bil na 12. avgusta t. l. učiteljski praporček 27. planinskega polka Alojzij Weber ob Bystrici na Gališkem ter se je po 40 dneh oglašil iz Moskve. Kam da pride, še ne ve. Ob času velike ofenzive pri Asieru na Laškem si je pridobil za hrabrost veliko srebrno kolajno I. razreda.

— **Čudna nesreča.** V Rucmancih na Spod. Štajerskem je odrezala kočarjeva hči del vrvi, ki jo je prinesel seboj na vjaški dopust došli oče, da si napravi podvezo. V vrvi je pa bilo razstreljivo, ki je eksplodiralo in deklico tako razmesarilo, da je še isti dan umrla.

— **Radečki veterani.** Dne 7. novembra je umrl v Podturnu pri Toplicah 86 let stari Janez Vrtač. Udeležil se je bojev pri Kustoci.

— **Utonjenec.** Utonil je dne 19. t. m. Martin Perne v župniji Mekinje v malem potoku. Bil je natak. Nesrečno žganjel. Naj je pišča še tako draga, pijanec jo mora imeti, da si izkoplje sam grob. Naprej »Zlata doba«.

— **Pisemski promet z inozemstvom.** Kakor je bilo že svoj čas objavljeno v časopisu, je treba odpošiljateljem v pisemskem prometu z inozemstvom uvaževati sledeča načela: Vsebinska pisma naj ne presegata dveh strani pole, ki ima četrtino obliko. Nasvetuje se, da se pišejo sporočila na bel ali vsaj na svetel papir in z razločno pisavo. Razločnost trpi zelo, če stoji vrste v preozki razdalji ali če se pišejo posamezne vrste počez. Pisma naj ne vsebujejo nobenih prilog s pismenimi sporočili. Priporoča se, da se uporabljajo pisemski ovitki iz navadnega papirja ali snovi; pisemski ovitki, ki so podloženi s svilenim papirjem ali z drugo snovjo, se naj sploh ne rabijo. Pri poslovnih papirjih lahko obsega vsebina tudi več ko dve strani pole in se smejo prilagati računi, cenovni sezname in enake priloge kupniške vsebine. Na to se znova opozarja občinstvo s pripombo, da se pisma, ki ne odgovarjajo zgornjim navodilom, nadalje pisma, ki so slabo čitljivo pisana, lahko precej zakasne.

— **Med c. in kr. vojnimi poštnimi uradi** in Nemčijo se odpre poštno-nakazniški promet pod sledečimi pogoji: 1. Denarni znesek poštno nakaznice se mora navesti v kronski veljavi. Najvišji znesek posamezne nakaznice je določen v Nemčijo na 700 K, iz Nemčije v zasebnih zadevah na 100 mark, v vojaških zadevah na 800 mark. 2. Prepovedana so pismena sporočila na levem odrezku nakaznice izvzemši kratke zaznamke, ki označujejo namen vplačila. 3. Za vojnopoštne nakaznice v Nemčijo se vporabljajo vojnopoštne nakaznice, uvedene za promet od čet na bojnem polju. Od vsakokratnega denarnega zneska v kronski veljavi se odbijejo stroški vzorca poštno nakaznice ter v prometu z Nemčijo določene poštno-nakazniške pristojbine. Na

ostali znesek se potem izda poštna nakaznica v markah za Nemčijo. Za preračunjenje je merodajno preračunjevalno razmerja na dan desetja vojno-poštne nakaznice preračunjevalnemu poštnemu uradu. Nakaznice iz Nemčije so spolnjene na vzorcih, predpisanih za poštno nakaznice iz Nemčije v Avstrijo in se pošiljajo neposredno na c. in kr. vojnopoštne urade v splačilo. 4. V ostalem veljajo splošni predpisi za promet vojnopoštne nakaznice, samo da znaša reklamačni rok radi splačila na neupravičeno osebo eno leto po predajnem dnevu.

— **Potres.** Iz Zg. Tuhinja, 21. nov. Nočoj nekako 12 minut po polnoči smo čutili tu precej dolga in močan potres, ki je zbudil mnogo ljudi. Bili so trije zaporedni navpični sunki v smeri sev. zah.—jug. vzh. — Tudi potres, o katerem ste poročali iz Gornjegrada dne 28. oktobra t. l., nas je isti dan ob 9. uri 18 minut dopoldne nekoliko prestrašil. Bil je močan navpičen sunek brez škode, a uteži pri stenski uri se tri četrt ure niso pomirili. Tudi mleko iz latvie je plivkalo. — 18. t. m. je sneg po dolini pobelil, sedaj ga je jug zaenkrat še vzeli. Barometer je padel te dni 25 mm pod normalo, tako da sem dejal, če ne bo viharja, bo pa potres. Pa je uganil. — Poročila o potresu so nam došla tudi z Rakke. Zaplane in raznih drugih krajev.

— **Harmonike** si žele in prosijo zanje slovenski fantje na naslov: Jožef Mikec, Schw. F. A. R. 6, K. 2, Feldpost 386.

Sožalje Slovencev in Hrvatov.

Predsedstvo Hrv.-slov. kluba v državnem zboru je povodom pretresljive smrti preljubljenega vladarja Franca Jožefa I. izrazilo na najvišjem mestu najgloblje sožalje hrvatskega in slovenskega naroda.

Primorske novice.

— **Salezijanci v Trstu.** »Tagespost« priobčuje popravek provincijala Salezijancev dr. Avgusta Allonda glede na napade na red, ki jih je »Tagespost« ponatisnila iz »Tiroler Soldatenzeitung«.

— **»Posredovalnica za goriške begunce v Kranju«** sporoča, da se je njen odbor konstituiral sledeče: Predsednik gospod Anton Koblar, dekan v Kranju; podpredsednik gosp. dr. Eržen, zdravnik; tajnik gosp. Milan Vovk, nadučitelj; njegov namestnik gosp. Josip Hrovatin, nadučitelj v pokoj; blagajnik gosp. Pirjevec Ivan, računski nadsvetnik; odborniki g. Jakoncč, ravnatelj »Monte di pietà«; g. Hafner, župan in svet. trg. obrt. zbornice v Skofji Loki; g. Thaler, veletrg. v Skofji Loki; g. Blaž Grča, žup. v Senčurju; g. Zabret Blaž, župan v Predaslu; g. Prezel Franc, trgovec in namestnik g. Joško pl. Premmerstein. Dnevi uradovanja so v ponedeljek in sredo zjutraj od 10. do 12. in popoldne od 2. do 4. ure ter ob sobotah od 10. do 12. ure dopoldne. Begunci naj vselej prinesejo s seboj dokazila glede svojih prošelj. Podružnici je blagovolil izročiti preblegorodni gospod Schitnik, c. kr. okr. glavar v Kranju, 100 K, katere je v to svrhu daroval velezaslužni gospod Pollak Karol, inženier v Trzinu. Najtoplejša srčna zahvala!

— **Zarjan cand. iur. Jožef Bitežnik** v ruskem ujetništvu. Iz ruskega ujetništva se je javil te dni član slov. kat. akad. društva »Zarja« cand. iur. Jožef Bitežnik iz Solkana pri Gorici.

— **Pismo iz italijanskega ujetništva.** Ročinski trgovec Ivan Leban poroča iz Cordonsa (videmska provincija), da so on in njegovi soujetniki zdravi, vprašuje po družinah kanalskega poštarja Gerba in kanalskega tajnika Bajta, potem po učitelji Pipan in vojaku-topničarju R. Čargo. Že od aprila ni dobil iz Avstrije nobene vesti.

— **Iz ruskega ujetništva** se je oglašil vojak 27. dom. polka Janez Gerbec iz Doblarja pri Ročinju.

— **Ustrezemo.** Prejeli smo v nemškem jeziku naslednji dopis: Am die löbl. Redaktion des »Slovenec«, Laibach. Mit Bezug auf den in ihrem Blatt vom 20. November l. J., Nr. 266 (Seite 5, zweite Spalte, Absatz 6), erschienenen Notiz über meine Frau, ersuche, um weitere Unannehmlichkeiten zu vermeiden, das Wort »izgnanka« zu widerrufen, widrigenfalls ich gezwungen bin gerichtliche vorzugehen, da meine Frau von Pola nie ausgewiesen wurde. — Severinus Nardin, k. u. k. Stabstelegraphenmeister, Pola. — S priobčenjem tega dopisa je sedaj stvar v red. Razume se, da beseda »izgnance« ali »begunec« v vojnem času ni razzaljiva in ima za prebivalstvo prizadetih pokrajin le časten pomen.

— **Vsi Vrtojinci**, ki so vpisani v družbo sv. Mohorja, dobe knjige pri družbi sv. Mohorja v Celovcu. Kjer prebiva več udov, naj skupno naročijo. Vsak naj sporoči, kje da stanuje in hišno številko.

— **Šolska kosila v Trstu.** Dne 18. t. m. je obiskal namestnik baron Fries-Skene nemške in slovenske državne ljudske šole v Trstu, v katerih dobivajo potrebni otroci

od 6. t. m. dalje vsak dan skodelo izvrstna zakuhanega juhe in kos kruha. Doslej je deležno te dobrote 1550 otrok. Popoldne istega dne je obiskal namestnik obednice v nekaterih mestnih ljudskih šolah, kjer dobivajo potrebni otroci brezplačna kosila že od leta 1897., in sicer deloma na mestne stroške, deloma prispevajo razna dobrodelna društva in denarni zavodi. Namestnik se je nad vse pohvalno izrazil o človekoljubni ustanovi in izrazil željo, naj bi bile te dobrote kmalu deležne tudi še vse ostale mestne ljudske šole.

— **»Sv. Božidar«** zaobljubljeni praznik Gradiškovcev. Gradiškovci tudi v tujini kot izgnanci niso porabili svojega zaobljubljenega in toliko spoštovanega praznika sv. Božidarja. Dne 9. t. m. so ga slovesno praznovali v Jablanici pri Litiji s sv. mašo ob 10. uri predpoldne. Skoraj vsi izgnanci — Gradiškovci, ki bivajo v litijemskem okraju — med njimi je tudi njihov g. učitelj in podžupan Jakob Rojic, so prihiteli istega dne v imenovano vasio ter skoro popolnoma napolnili domačo lepo cerkev. V cerkev je pa privabilo lepo pritkavanje v zvoniku tudi prijazne in gostoljubne domačine in so potem z njimi vred obhajali lep praznik. Slovesno sv. mašo in »Te Deum« je opravil prečastiti gospod dekan Matej Rihar iz Šmartnega. Med božjo službo je imel krasen, do srca segajoč govor na izgnance, katerega je razdelil na tri dele, in sicer: 1. Zakaj so morali kot izgnanci zapustiti svoje lepe domovine? 2. Koliko časa ostanejo v tujini? 3. Kdaj se povrnejo v svoje kraje? Gospod dekan je tako sočutno in tolažljivo govoril, da je vse ihtelo po cerkvi. Ni ga bilo očesa, ki bi ne bilo poroselo! (Ker je govor tako zanimiv in času primeren, bi bilo dobro, če bi ga preč. gospod dekan objavil v celoti.) Sploh je gospod dekan zelo prijazen in dobrohoten gradiškim izgnancem, vsi imajo v njem dobrega očeta, ki jim daje ob vsakem času potrebne nasvete in tudi tolažbo v teh hudih časih. Gradiškovci gotovo ohranijo dobrega gospoda dekana tudi po vojski v najlepšem in hvaležnem spominu! Pri sv. maši so peli ubrano gradiški pevci latinsko mašo. Organist Saksida je spremljal pevce na dobrem harmoniju, katerega je bil ponudil za isti dan g. učitelj Rojic. Tudi za domačine je bil res lep praznik, ker v tej cerkvi ni še bilo take slovesnosti. Vsa čast tudi organistu. Omeniti je treba, da je bila prisotna tudi šolska in društvena zastava iz Gradišča, čegar društva je bil ustanovitelj pesnik Simon Gregorčič. Kdo bi bil mislil pred leti pri razviti zastavi, da jo bo čez nekaj let hudobni in prisegolomni Italijan zapodil iz lepega Gradišča v tuje domovine? Popoldne so se Gradiškovci pristo zabavali pri rujnem vipavcu, obiskavali eden drugega, spominjali se lepih časov, ki so jih doživeli v mirnem času v svoji rojstni vasi, na obrazu vseh pa se je bralo domotožje. Tako so prebili Gradiškovci letošnjega »Božidarja« v preganstvu sicer med dobrimi prijatelji z željo, da bi se kmalu vrnil boljši čas in da bi ga prihodnje leto zopet obhajali v svoji domači vasi na Goriškem.

— **Zahvala.** Podpisani se najtopleje zahvaljuje v imenu vseh gradiških beguncev, ki bivajo v litijemskem okraju, prečastitemu gospodu dekanu Mateju Riharju iz Šmartnega za lepo cerkveno slovesnost in ginja lvi cerkveni govor o priliki praznovanja sv. Božidarja v Jablanici pri Litiji dne 9. t. m. Najiskrenejša zahvala za trud in požrtvovalnost napram gradiškim izgnancem! Bog povrni stoto! Gradiški Lazi pri Litiji, dne 10. novembra 1916. Jakob Rojic, šolski voditelj in podžupan.

— **Razpis štipendij.** Razpisuje se štipendij v znesku 600 K ustanove Njegov Prezvzišenosti deželnega glavarja grofa Franca Coronini-Cronberg, ustanovljene v spomin na 40 letnico vladanja Njegovega Veličanstva presvetlega cesarja Franca Jožefa I. Pravico do tega štipendija imajo ubožni dijaki na vseučilišču ali na enakem učnem zavodu v tuzemstvu (univerza, tehnični zavod ali zemljedelska visoka šola), ki so pristojni v deželo Goriško-Gradiščansko. Štipendij se podeli za sedaj le za eno leto. Prosilci naj predložijo svoje pravilno opremljene prošnje »deželnemu odboru do 10. decembra t. l. Prošnje, ki so bile predložene temeljem natečaja z dne 5. septembra 1916, št. 5550 za štipendij v enakem znesku in iste ustanove ohranijo veljavnost tudi za prišle natečaj. — Od goriškega deželnega odbora na Dunaju. Deželni glavar.

— **Išče se gospodična Pavla Colja** iz Gabrovice št. 13, občina Komen. Kdor bi o njej kaj vedel naj sporoči to Ivana u. polje k. k. Inf. Reg. No. 30, 25 Marschkomp. 3 Zug, Feldpost 358.

— **Zavod za slepe v Trstu.** Pred približno 15 leti v Trstu umrla Cecilija pl. Rittmayer je zapustila skoro večino svojega premoženja za to, da se ustanovi v Trstu zavod (in zavetišče) za slepe. Mestni magistrat, ki upravlja to ustanovo, je šele pred 2 leti kupil v Barkovljah pri Trstu neko vilo, da v njej namesti tak zavod. Vojska pa je pretrgala pričetno delo in šele

sedaj so predpriprave v to svrhu končane. Upravitelj ustanove pozivlja sedaj starše oziroma varuhe, naj naznanijo svoje slepe otroke, katere ima poprej preiskati dr. Manzutto. — Otroci ne smejo presegati starosti 14 let. V zavodu bodo otroci uživali šolski pouk, kakor je to upeljano v drugih podobnih zavodih. V zavod pa se sprejme tudi oslepele vojake, katerim se bo nudila prilika, da se v njem nauče kakih obrti. Vsekako je pozdraviti gospode, ki so po 15 letih izpolnili poslednjo voljo pokojne Cecilije pl. Rittmayer.

Golobje v Trstu polagoma izginjajo. Danes jih je kvečjemu še tretji del od poprej. Do vojne z Italijo se je dobilo kaj dobrih src, ki so redila te golobe, sedaj pa se redko kdo še spomni na nje.

Pomanjkanja v tržaški bolnišnici (ospedale civico). Že v času miru je manjkalo v tej bolnici precej. V glavnem je manjkala: snaznost, krščanska potreba in spoštovanje nelaških bolnikov. »Slovenec« je svoj čas o razmerah v tej bolnici že poročal. Sedaj je odpadlo edino zaničevanje nelaških bolnikov, dočim se je nesnažnost (stene itd.) pridružilo nekaj takih nedostatnosti, da je bivanje v tej bolnišnici postalo nevedrno. Manjka zdravnikov, ženske, ki strežejo v tej bolnici proti plačilu, so ostale ravnotako brezskrbne kot poprej. Glavna njih skrb je prežeta za napitninami; bolnik, ki nima sam denarja ali ljudi, ki bi zanj plačevali tem ženskam napitnino, je trikrat revež. Bolniška uprava, ki je bila pred vojno tudi v laško-liberalnih rokah, je odbila predlog zdravnikov (tudi židov in brezvercev), naj se te ženske nadomesti z usmiljenkami. Zato so bili tudi vsi bolniki in so še danes. Obisk k bolnikom je bil poprej dovoljen le trikrat na teden. Sedaj pa je to dovoljeno vsak dan. Vzrok tiči pač v tem, da lahko svojci kaj prinesejo bolniku.

Skopa do smrti. V Trstu so našli mrtvo v njeni borni izbi, ki jo je imela v podnajemu, 77letno Cecilijo pl. Benzinovich, ki je živila skrajno borno in je umrla same oslabelosti. Ko je policija preiskala njene stvari, je pa našla med umazano staro šaro hranilni knjižici, glaseči se na 1800, oziroma 600 K, v starem čevlju 1400 K gotovega denarja, potem več dragocenosti. Razen tega je bilo razvidno iz listin, da je bila pokojnica lastnica velike trgovine za čevlje v Pulju. Truplo so prenesli k svetemu Justu.

Ljubljanske novice.

Ij Žalujoča Ljubljana. Izložbe ljubljanskih trgovin so večinoma črno drapirane. V žalnem arangementu stoji v izložbah kip umrlega cesarja. Gledališča, ki so bila te dni zaprta, bodo zopet odprta jutri in v nedeljo, nakaš se zopet zapro za nekaj dni.

Ij Desetletnica smrti Simona Gregorčiča se je praznovala danes v trnovski cerkvi s peto črno mašo in libero. Sv. mašo je daroval goriški rojak magr. Filipič. V cerkvi je bil postavljen zelo ozaljšan katefalk, na katerem je stal kip velikega pesnika. Na kora je pel pomnoženi cerkveni zbor z orkestrom, ki je po dovršeni cerkveni slavnosti dovršeno zapel vedno krasno pesem »Nazaj v planinski raj«, pri kateri ni ostalo suho skoro nobeno oko.

Ij Umrla je soproga mestnega stavbenika in tovarnarja g. Valentina Scagnettija, gospa Vekoslava Scagnetti, roj. Strukelj. Plemeniti soprog in materi najblažji spomin, velespoštovani rodbini pa naše najiskrenejše sožalje!

Ij Prodaja kruha v VI. krušnem okraju. Ker je vsled prometnih ovir (tramvajsko postajališče) dovažanje kruha h g. Podboju na Sv. Petra cesti zelo oteženo, bode prodajal kruh na št. 3206 do 4800 od nedelje naprej g. Stravs, škofja ulica 16. Stranke naj torej založe svoje krušne izkaznice številka 3201 do 4800 pri g. Stravs.

Ij Za aprovizacijo ubožnih slojev izročila je mestnemu magistratu tvrdka Peter Kozina & Comp., družba z o. z., vsoto 500 K; v isti namen je izročil g. Franc Fabian ml., veletržec, znesek 50 K, ki so ga vsled njegove intervencije darovali trgovski prijatelji. — G. Josip Olup, trgovec in posestnik, je daroval o priliki smrti svoje hčerke Verice za mestne uboge 100 K.

Ij Glasbena Matica pripravlja dva lepa dobrodelna koncerta. Ob 10letnici našega velikega pesnika Simona Gregorčiča izvajala se bo v tekoči sezoni njegova proška pesem »So čič« s sodelovanjem pevskega zbora, solistov in orkestra. Pesem je ugledil krasno in genijalno naš izredno napredujoč skladatelj P. Hugolin Sattner. Čas izvajanja je odvisen od odredb, ki se bodo na Dunaju izvršile glede koncertov v času žalovanja po Njega Veličanstvu umrlem cesarju.

Ij Aretirali so kantinerja v topničarski vojašnici Kristofa. Dolže ga nekili nernavnih dejanj.

Ij Oddati je Jakob Schellenburgovo ustanovo v znesku 293 K 50 vin. na leto.

Do te ustanove imajo pravico invalidi iz prejšnjih vojak ter popolnoma za delo nezmožni pohlajenci iz sedanje vojske. Nekolkovane prošnje je oddati do 28. novembra pri okrajnem dopolnilnem poveljništvu ter priložiti vojaško odločilnico, družinsko pojo, domovnico, zdravniško spričevalo ter ubožno in pravstveno spričevalo. Tozadevni vzorci se dobe v ekspeditu mestnega magistrata.

Ij Utesnitev prevažanja tovarnega blaga. Železniško ministrstvo naznanja, da je z ozirom na sedanji resen položaj, ker ima železniške vozove na razpolago večinoma vojaška uprava, prevažanje tovarnega blaga zelo težavno in tudi ni upanja, da bi se to v doglednem času izboljšalo. Poleg tega je dala železniška uprava preostale vozove na razpolago tudi za nujne aprovizacijske zahteve in tako pride v poštev za navadni tovarni promet prav malo voz. V očišled teh razmer se pač tozadevne pritožbe ne morejo tako upoštevati, kakor v normalnih časih, kar naj interesi upoštevajo. Zaradi preje navedenih razmer se bode prevažanje tovarnega blaga še bolj utesnilo.

Ij Prošnja. Katera blaga oseba bi hotela posoditi glasovir, pianino ali harmonij, eventualno proti plačilu, za novostanovljen vojaški pevski zbor v Ljubljani. Prijazno ponudbo se prosi pod Ivan Zagažen, v civilu učitelj, sedaj pri c. kr. strelnem etapnem bataljonu, I. stražna stotinja v Ljubljani.

Književnosti.

»Čas« vsebina: Članki: Dr. Fr. Grivec, Apologetični pomen konverzij I. Verodostojnost konvertitov, II. Konverzije — delo božje, III. Umski razlogi konverzij; Dr. P. Guido Rant, Poganstvo in prvotna religija; Ivan Grafenauer, Drobci iz starejše kulturne in slovstvene zgodovine, 4. Iz zgodovine slovenske metrike; Jos. Šimenc, Iz propovedi nemškega monista; Dr. J. T., Profesor F. W. Foerster, pa svetovna vloga nemštva. — Obzornik: Kultura: Naša bodočnost. Friedrich Naumann, Mitteleuropa. Austria nova. (A. U.); Socialno vprašanje: Nova pravda o abstinenca. (A. U.); Slovtvo: O metafori in metonimiji. (A. U.) Knjige Družbe sv. Mohorja za leto 1916. (A. U.); Zapisnik: O moderni umetnosti. Umetniki in občinstvo. (A. U.) O Hermann Bahrovem romanu »Himmelfahrt«. P. Bourget: »Le démon di mid«. Pedagogika in vojna. (F. B.) »Naprej zastava slave...« Slovenska stenografija. (Prof. Fr. Rebo.) Za vojake. Glasnik »Leonove družbe«.

Gospodarstvo.

Zbiranje gozdnih sadežev in koščičevja za olje. C. in kr. 5. armadno poveljstvo (odd. Q.) je dokončalo svoje delo pri zbiranju divjega kostanja, želoda in žira. To pa se ne tiče zbiranja istih sadežev, ki je bilo uvedeno potom političnih okrajnih oblastev. V krajih, kjer se to zbiranje ni izvršilo, si vojaška uprava pridruže pravico, posamezne nabiralne akcije izvesti v svojem lastnem delokrogu. V tem smislu je bilo odrejeno zbiranje sadnih koščic in bučnih pešek. 5. armadno poveljstvo (odd. Q.) daje tozadevno sledeča navodila: A. Koščičevje. 1. Nabirajo naj se samo koščice črešenj, češpelj, sliv in marelic. Breskvine koščice so za izdelavo olja za nič. 2. Koščice morajo biti od zrelega sadja; od nezrelega se dobi samo malo olja. 3. Nabrane koščice se morajo dobro otrebiti in posušiti. 4. Sušenje koščic se najbolje izvrši na solncu, drugače pa ob primerni toploti na peči, pri čemer pa je gledati na to, da se koščice ne spalijo, ker so potem za izdelavo olja neuporabne. 5. Posamezne vrste koščičevja je treba strogo ločiti, predno se odpošljejo na nabirališče. 6. Porabne so tudi koščice kuhanega ali posušenga sadja. 7. Preostanki sadja na koščicah znatno zmanjšajo vrednost. 8. Plesnjive koščice so brez vsake vrednosti. 9. Koščice treba shraniti na suhem in zračnem kraju. V zadržljivih in vlažnih shrambah kaj rade plesnijo in pokvarijo jedrce, zato jih je z lopato redno vsaki dan premetati, kasneje pa v rednih odmorih. 10. Iz 1000 kg koščic se dobi kvečjemu 50 kg olja; delo se torej izplača samo pri večjih množinah koščic. B. Bučne peške. Slično, če se ne bolj, je treba paziti pri zbiranju in shranitvi bučnih pešek.

Smola in smolni proizvodi. V svrhu enotne ureditve uvoza smole in smolnih proizvodov je poverilo trgovinsko ministrstvo z odlokom z dne 8. novembra 1916, št. 1370, celokupni uvoz navedenega blaga posebni komisiji, ki se je v to svrhu ustanovila na Dunaju (Harzkommission, Wien, III/3, Schwarzenbergplatz Nr. 4 (Industrieaus). Od slei naprej torej nihče več ne more ne-

posredno iz inozemstva nabavljati smole in smolnih izdelkov, marveč le potom navedene komisije.

Od vežbališča do bojišča.

Piše Hani Malerhofer, bivši koroski župnik, sedaj prostovoljni domobranski infanterist in »pleniklar« v rojni črti.

2. XXIII. Mabaon.

Prvi moj listek v »Slovenec« je, soditi po precej številnih priznanjih, katere sem dobil ne le iz mojih prijateljskih gorotanskih krogov, ampak tudi iz ust in pisem sovojakov, precej ugajal.

»Nadaljuj!« — »Na delo!« — »Interesanten slog!« — »Pišite šel« in slično dragajo me dole karte.

Neka Rožanka mi je poslala kar — tri-deset pol papirja in sedem peres v svrhu točnega nadaljevanja s pristavkom: »Vaše reči je tako fletno brati.«

Oj vi komodni zafrontovci! Nemoteno kot nebesne zvezdice hodite mirno tisočletno pot od dela k sledi, od mize k postelji; imate pero, tinto, papir, čas in mizo vedno in povsod pred nosom! Pa že v takih ali vsaj sličnih razmerah je očka pisatelj, stari Ovid, zdihoval in tožil nad bridkostmi in težavami pisateljevanja, zapisavi:

»Habent sua fata libelli.« — »Težave svoje ima vsak spis.«

Kaj šele jaz v strelskem jarku, pleniklar v rojni črti?

In v tej najprozajnejši vseh vojski! V času cenzure, ki je v svojih manirah podobna sedanjemodnemu ženskemu krilu, ki je do skrajne meje prišlacano, zoženo, skrajšano in tanko.

In šele pri lirfiri, ki leta kot »bandrajoči regiment«, »letalna divizija« kakor večni jud od fronte do fronte, od postojanke do postojanke!

Omenjeni »Slovenec« listek n. pr. sem začel pisati v — budoarju neke šivilje, nadaljeval ga deloma na javorjevi mizi nekega kraškega kmeta, deloma na nekem napol trhlem bukovem štoru, končal ga pa na tramu s sovojakom napolnjenega slabozadskanega kozolca.

Drugi listek, spisan v nemškem jeziku, je običal v — cenzuri; tretji tiči v mojem nahrbtniku med patronsimi magacini in umazanim perilom, čakaajoč že tedne zadnjegačila; četrti je še razslan po oguljenih listih mojega »feldmäsig« strganega dnevnika, je večinoma v verzih in rimah in bo bogvekdaj obelodanjen, — tega-le pa sem začel dne 19. vinotoka 1916, ležeč pod milim nebom na trebuhu v nekem gozdu, nad katerim so se srečavale naše in sovražne granate v divjem žvižgu, in odkoder sem zrl na »morje adrijsko«.

Ker mi postrežljiva omenjena Rožanka ni poslala peresnika-držaja k peresu, sem odrezal letošnji poganjek od bližnjega figovega drevesa za zasilni peresnik, črnilo pa sem si izposodil iz tintnika našega četovodje, ki je ravno tam pisal svoj novi četni zapisnik. Nadaljevati sem ga moral pozneje v različnih brlogih s svinčnikom. Pa je tudi res težko in težavno pisati ob strašnem plesu sovražnih granat, kajti svoje desnice včasih skoraj ne čutim, vsa mrtva je vsled težkega nahrbtnika, krušnika in puške; zadnja dva obtežujeta le desno ramo, matico desnice.

In vi, zafrontovski fejaki, bodele brali listek v svrhu lažjega prebavljanja petkrat na dan zavžitih jedil...

Vedeli bi torej radi, kako sem končno prišel do bojišča.

Vzel me je seboj — XXIII. Mabaon.

Mabaon! Kaj je to? bo gotovo vprašal še sedaj po 28 mesecih sedanje vojne marsikateri civilist.

Tudi jaz sem strmел nad to jezikovno spako, ko sem dne 15. novembra 1915 trkal kot prostovoljec na vrata celovškega Marsovega tenipla, ki nosi v svoji lopi modernemu papirnatemu in pisarniskemu svetu primeren napis: »Landsturmbezirksergänzungskommando Nr. 4« ter sem tam na enih izmed peterih duri v hodniku prvega nadstropja bral napis: Mabaon.

V svojem bujno kipečem patriotičnem ponosu kot »prostovoljec« in kot »študirana glava« sem si bahato domisljeval, da bom pogruntal kar mimogrede vse vojaške vede in militarične skrivnosti, in sedaj sem stal osramočen pred prvo vojaško besedo, kakar nekdanji faraonovi čarovniki pred Mojzesovo palico.

Mabaon, Mabaon, sem šepetal.

Ha! To domi kakor Faraon! Torej staroegiptovski izraz, priložni iz dobe silovitega Ramzesa II., ki je kot prvi uporabljal militarično taktiko v svojih zaslovelih ogromnih vojaških pohodih.

Pa kaj ima Ramzes opraviti s sedanjo vojno?

Sramotno sem običal v svojem preumovanju.

»Hani! Ne bo šlo!« Sem že zdihnil. V mojo fantazijo so že lezle egiptovske mumije ter me strašile, češ: tak boš tudi ti enkrat na podonskih stepah...

Tretji dan nato mi je moj prvi četovodja v volovskem vagonu na vožnji h ka-

dru raztolmačil skrivnostni Mabaon, češ, da je Mabaon po sedanji navadi skrajšan izraz za: Maršbataljon.

Toda, dovolj o »notio nominis«, tolmačenju imena, s katerim mora začeti vsak učenjak svojo razpravo, kakor so nas učili profesorji v črni šoli.

Mabaon je torej vsaki bataljon novozurjenih vojakov, ki ga pošlje kader na bojno polje v spopolnitev vsled izgub na bojnem polju oslabiljenega regimenta.

Jaz sem odšel s 23. Mabaonom.

Regiment pa ima štiri bataljone, bataljon štiri kompanije, kompanija štiri četa ali voje in voj štiri roje.

Naš ljovir je bil spopolnjen sedaj že s 24. Mabaonom.

Je pač svetovna vojna.

Kako so me torej opremili za Mabaon, da vsaj enkrat začnem v resnici nadaljevati svoj prvi »Slovenec« listek.

Prav imenitno!

Že v svojem prvem listku sem povedal, da smo »basali« razen mnogoštevilnih malenkosti prešteto 59 komadov vojne opreme.

Spošno je vojna oprema avstrijskega vojaka najbolj praktična, ker se oziira na vse ovire ozemlja, podnebja, padavine, letne čase, vsako fronto in vsakega sovražnika, tako da vrhovni poveljnik čisto prosto more razpolagati z vsako četo. Pošlje jo lahko na jug ali na sever, na snežene vrhe ali širne stepe; povsod si lahko postelje vojak svojo posteljo, povsod pogrne lahko svojo mizo.

Zato pa je naša oprema tudi — najtežja.

Vsled pomanjkanja usnja so vpeljali prlene nahrbtnike, s prtenimi traki, ki se pa kmalu zveržijo v pravcato vrvi, ki potem občutno reže rame — kar sem občutil že dovolj in dostikrat.

In komur so vsled mesnega in drugega zapora izginili vsi mesni obkladki ramnih kosti, mi bo pritrdil.

Naj le poskusi kak širokoustni — kot tak navadno tesnoprni — zafrontovec nositi po deset ur na dan v volhinski vročini in poljskem prahu 40 do 50 kil težak nahrbtnik na svojih ramah ali plezati z njim po vrhovih, kmalu se mu bo mračilo pred očmi pri belem dnevu.

Kuriozno pa je bilo basanje nove opreme.

Službovodeči četovodja nas pokliče h skladišču. Tam smo se postavili v oblastno elipso. Pred vsakega je vrzel najprej dolgocipasto šotorovko. To smo prostri vsak predse na tla. Stali smo tri korake vsakega od drugega. Štiri šarži so metali vsakemu na šotorovko po vrsti: suknjo kapo, nahrbtnik, krušnik, bluzo, hlače do kolenke, čevlje, puško, bajonet, bajonetni držaj, patronske torbe, šalo s pokrovom srajco, spodnje hlače, vnuče, odejo, šotorske drožce, lopato, pas, vrečice za prepečenec, soli in kavino konzervo, ščeti, mazila za cevko in čevlje, volnen ovratnik, prepaske za sneg, obveze za prvo pomoč in pozneje še zimsko odejo, podsuknjo, volnene nogavice, avbe, zapestnice, rokavice, 4 konzerve, sol, kavo, prepečenec, različne jermene, tako da je raste kupec pred nami na šotorovski v dopasno višino ter je vzbujal v nas razne, le bolj malodušne občutke, čustva in misli.

Popraskeval sem se zmerom nagleje za ušesi ter zdihnil: Dobro je že, dobro imeti vsega dovolj za vsako silo in položaj, a to bom moral nositi sam, lastnoramno, po vsej širni Avstriji čez.

Padel mi je v glavo modrijan Diogen, ki je vse svoje imetje nosil vsak dan s seboj in na sebi, ter je potemtakem mogel trditi o sebi: Omnia mea mecum porto (vse, kar imam, nosim s seboj); a filozofa čudaka vse premoženje je bil — edini plašč.

To moje premišljevanje pretrga četo vodjin — rezki klic: »Sultert!« (Na ramel)

In vzdignil sem sem s pritajenim haruk-om breme, ki mi ga je naložila svetovna vojska, in ga naložil na svoje rame.

Ali je bilo moji sokrivdi primerno? Neki notranji glas mi je zatrjeval: »Vzemi, Hani, svoje breme na svoje rame in nosi ga za menoj... in boš našel mir svoji duši...«

Hvala Ti, Kristl!

Nekateri so poprijemali za štiri cipe šotorovke s smehom, drugi s kletvijo, alii aliter, vsak po svoje.

Butare pa so bile velike, kakor rjuhe sena, ki ga nosijo gorjanski bajtarji po svojih strmih rebrih.

Rechtsum! Marš!

(Dalje.)

¹ Rojna črta (Schwarzmühle) je v črto razpeli vojakov (navadno 12 do 15 mož), ki v razdalji treh do šestih korakov naskočijo sovražno črto. Posamezni vojak rojne črte se imenuje pleniklar.

Vojaške vesti.

Odlikovanja pri 97. pašpolku. Srebrno hrabrostno svetilo 2. vrste so dobili: narednika Lipovčič Peter in Žužek Stefan, četovodja Pavlič Nikolaj, desatnik Lokar Franc,

poddesetniki Fidel Martin, Dagri Alojzij, Spendi Galper in Suban Marij, infanteristi Lehan Andrej, Mamar Anton in Peternel Karol. — Bronasto hrabrostno svetlinjo so dobili: četovodja Mian Doimo; desetniki: Ogrin Alojzij, Kumar Oskar, Mellin Ivan, Sluga Filip, Babic Anton, Brajkovic Mat.; poddesetniki: Jug Alojzij, Hojak Andrej, Anzele Jernej, Pirih Franc, Fabiani Anton, Stacul Virgilio, Furian Henrik; tit. poddesetnik Hadalin Ivan; pešci: Petric Ivan, Benussi Ivan, Dobavsek Arhimed, Andlovac Mat., Krmac Josip, Bocalic Emil, Kausitz Josip, Milovoj Anton, Blason Jakob, Dobravec Josip, Bolzan Alojzij, Caranc Alojzij, Vidic Franc, Zakelj Anton, Carara Peter, Strinscak Josip, Golob Josip, Savarin Anton, Poropat M., Uršič Anton, Kozlak Jakob, Bozac Josip, Ipavec Alojzij, Zupan Josip, Ule Franc, Kez Franc, Urbančič Franc, Znidaric Anton, Marinič Benedikt, Kocijančič Marka, Beliček Ivan, Petelin Josip, Vioda Ivan, Gorjan Henrik, Malovec Anton, Mužina Josip, Sulin Florijan, Paulin Ignac, Muravec Josip, Kalčić Marcel, Bortolin Franc, Degantur Peter, Zuttiani Anton, Čic Anton, Barčević Alojzij, Cumin Peter, Viola Vincenc, Zivec Franc, Brana Iv., Silvestri Anton, Vogrič Ivan, Fabiančič Franc, Stabar Anton, Mohorovičič Andrej, Marcusa Peter, Parmeggiani Franc, Crocilla Rudolf, Celihar Anton, Petronio Dominik, Portelli Severin, Purhar Andrej, Perkulič Ivan, Stabili Klisto, Berna Ivan, Sironič Ivan, Elementi Rüdiger, Gabassi Vincenc, Kocijančič Ivan, Lanča Ivan, Skok Mat., Baraga Ivan, Bensa Anton, Benčina Rudolf, Bergudac Ivan, Bratuš Ivan, Čebula Karel, Jelusič Roman, Stranič Ivan, Planisig Josip, Trček Pavel, Sirk Fr., Novak Ivan, Urbančič Josip, Rättig Vilibald, Štrukelj Ferdinand, Hliba Ivan, Betaj Franc, Furlan Viktor, Mišček Jakob, Ferstl Ferdinand, Švagelj Franc, Poropat Anton, Kašca Josip, Likar Franc in Mlakar Ivan.

Odlukovanja. Ponovno najvišje pohvalno priznanje je dobil nadporočnik 33. polj. top. p. Ivan Kramberger. — Srebrno hrabrostno svetlinjo 2. vrste sta dobila lovec 7. lov. bat. Pogačnik Ivan in Kastelic Josip.

× × ×

Iz seznama izgub št. 487. Lovec Božič Anton, 20. lov. bat., 1. s., Koper, 1883, ujet; inf. Brezovar Franc, 4. dom. pp., 6. s., Celje, 1888, ujet; inf. Brišnik Ciril, 87. pp., 14. s., Šoštani, 1889, mrtve (22.—31. 7. 1916); predmojster Burger Jakob, trd. top. bat. št. 10, Moste pri Ljubljani, 1891, ujet; inf. Čehelj Martin, 26. črnovoj. pp., Loka, 1876, ujet; inf. Černeka Ivan, 97. pp., 6. s., Buzet, 1886, mrtve (21.—31. 7. 1916); poddes. Dugonik Ivan, 47. pp., 15. s., Maribor, 1895, mrtve (1.—20. 7. 1916); saper Figl Ivan, 3. sap. bat., 4. s., Gorica, 1894, ujet; pionir Gačnik Alojzij, 3. pion. bat., 1. maršstot., Sromlje, 1889, mrtve (1.—15. 8. 1916); saper Glavan Anton, 3. sap. bat., Ljubljana, 1894, ujet; poddesetnik Herja Mihael, 87. pp., 16. s., Sv. Marko, 1877, mrtve (24.—31. 7. 1916); inf. Hranstnik Anton, 26. črnovoj. pp., Kalobier, 1874, ujet; inf. Humar Rudolf, 4. dom. pp., 5. s., Gorica, 1889, ujet; inf. Javorčnik Ivan, 26. črnovoj. pp., Maribor, 1873, ujet; saper Kern Josip, 3. sap. bat., 4. s., Cerklje, 1894, ujet; saper Kmetič Alojzij, 3. sap. bat., 4. s., Škole, 1894, ujet; saper Kolarič Stefan, 3. sap. bat., 4. s., Voderanci, 1894, ujet; inf. Krajc Josip, 3. dom. pp., 1. odd. stroj. pušk., št. Jurij, 1881, mrtve (1.—2. 7. 1916); inf. Kreft Anton, 4. dom. pp., 3. s., Celje, 1883, ujet; inf. Kuharič Anton, 87. pp., 13. s., Ptuj, 1887, mrtve (22.—25. 7. 1916); četovodja Kunec Ignacij, 3. sap. bat., 4. s., Logatec, 1877, ujet; desetnik Ladstätter Dominik, 3. sap. bat., 4. s., Domžale, 1891, ujet; inf. Lah Ivan, 4. dom. pp., 5. s., Radovljica, 1886, ujet; inf. Lapuh Ivan, 26. črnovoj. pp., Pletenje, 1873, ujet; inf. Lipnik Rudolf, 26. črnovoj. pp., Slatina, 1877, ujet; desetnik Markovič Martin, 26. črnovoj. pp., Ptuj, 1873, ujet; inf. Mlačnik Ivan, 26. črnovoj. pp., Luče, 1830, ujet; inf. Močnik Franc, 3. dom. pp., lov. poveljstvo, Maribor, 1896, mrtve (1.—10. 7. 1916); inf. Orgolič Martin, 26. črnovoj. pp., Stanečinci, 1876, ujet; inf. Pernat Franc, 4. dom. pp., 6. s., Maribor, 1892, ujet; četovodja Petrač Volfgang, 3. drag. p., odd. stroj. pušk., Zalezniki, 1890, mrtve (8. 9. 1916); delavec Pirjevec Ivan, 1. črnovoj. pp., črnovoj. delavski oddelček št. 251, Trst, 1881, mrtve (13. 6. 1916); inf. Račić Franc, 26. črnovoj. pp., Blanca, 1875, ujet; inf. Romih Josip, 87. pp., 16. s., Blanca, 1897, mrtve (24.—31. 7. 1916); inf. Rožman Franc, 26. črnovoj. pp., Ljutomer, 1877, ujet; poddesetnik Šoštar Franc, 26. črnovoj. pp., Maribor, 1879, ujet; saper Stolia Viljem, 3. sap. bat., 4. s., Trst, 1896, saper Topolovec Ivan, črnovoj. saper-

ski oddelček št. 4, 3. Ptuj, 1878, mrtve (15. 8. 1916); saper Urh Franc, 3. saperski bat., 4. s., Cerklja, 1894, ujet; inf. Žvab Ivan, 97. pp., 3. s., Dutovlje, 1833, mrtve (23. 7. 1915).

Vojaški pozdravi.

Ljubljancem je gotovo že mraz, nam je pa vedno bolj vroče, ker nam sovražnik kusi s prav težkimi poleni. Pa že gre, in izmed nas ljubljanskih sraj se ni še nihče opek. Nebroj pozdravov vsem našim dragim: Ognjičar A. Miklič, desetnik Lovrenc Rosulnik. — Pridni primorski fantje pošiljajo z bojišča najljubše pozdrave staršem, prijateljem in znancom ter slovenskim fantom in dekletom: Desetnik Forčič Ludovik, poddesetniki: Dejar Ante, Lehan Ivan, Peculič Ivan; infanteristi: Rosič Andrej, Božič Jožef, Lojk Leopold, Mrak Matija, Gruden Ernest, Hotko Franc, Gomezel Ernest — vsi zdravi in veseli. — Slovenski bojovníki pri oddelku strojnih pušk pošiljamo z bojišča prisrčne pozdrave vsem znancom in čitateljem »Slovenca«. Četovodja Matija Goste, špitič; desetnik Peter Osočnik iz Ljubljane; poddesetnik Alojzij Markli, Ljubno; Franc Mrak, Kranj; Alojzij Demšar, Puštal; Andrej Svetek, Ljubljana — Moste; Franc Galle, Grosuplje; Maks Horvat, Ljubljana; Frice Pavel, Dolenjsko. — Mnogo veselih vojaških pozdravov pošilja Janko Ribnikar iz kranjskega okraja. — Mnogo srčnih pozdravov pošiljajo z bojišča vsem domačim, prijateljem, znancom in dekletom slovenski prostovoljni strelci: Poddesetnik Omejec Franc; Košir Juraj, Jereb Franc, Zaletel Ivan, Torkar Jožef, Zabavnik Luka, Košir Albin, Jeriha Franc, Juvan Jernej, Križnik Franc, Mavretič Jožef, Jerman Anton, Jakič Ivan, Kastelic Franc, Čotič Vekoslav, Navretič Jožef, Spreitzer Ferdinand, Gril Anton. — Vsem Slovincem, posebno pa slovenskim dekletom pošiljajo z bojišča iskrene pozdrave: Ivan Pečenko, Rihenberg; Izidor Germek, Kobiljaglava; Jožef Kavčič, Prvačina; Ferdinand Kristančič, Medana; Franc Gasperin, Kozane; Andrej Volarič, Kobarič; Stefan Pahor, Opatjeselo; Stanislav Pertovi, Banjšice. — Iskrene pozdrave pošiljajo vsem cenjenim bralcem in bralkam »Slovenca«. San. desetnik Fr. Stelzer; desetnik Vidmar; infanteristi Kurinčič, Müller, Gasperič, Glavač, Tusek, Mohar, Podojsteršek. — Topničarji pri težki bateriji pošiljamo z bojišča najlepše pozdrave: Jožef Mikec, St. Rupert; Avgust Kordin in Jožef Janežič iz Hrastove na Dolenskem; Ivan Stres, Kobarič; desetnik Ivan Malik, Vipava — in vsi drugi. — Vdane pozdrave pošiljamo slovenskim dekletom in zvestim ženam pošiljajo slovenski ranjenci: Poddesetnik Janko Škrjanc, Homec; Anton Lehan, Tolmin; Anton Zupančič, Trebeljevo; Peter Škrjanc, Stiška vas. — Slovenski fantje pri 30.5. m. možnarju pošiljajo iskrene pozdrave staršem, bratom, sestram in dekletom: Henrik Goropevšek, Ivan Toplatnik, oba iz Savinjske doline; Anton Iskra iz Istre; Ivan Kraljič in Ivan Puž iz Reke. — Pozdrav vsem rojakom beguncem pošilja Jožef Stanič iz Brestovice. — Podpisani semiški fantje na bojnem polju se našim vrlim neumornim semiškim dekletom in slavnemu odboru prostovoljnega gasilnega društva tem potom najtoleje zahvaljujejo za vposiljeni tobak, kateri je bil nabavljen iz čistega dohodka igre »Hrabre Blejke«. Zelo nas je razveselilo, da se nas preostali domači večkrat spominjajo ter nas obdario z nam nepogrešljivim tobakom. Krepi nas zavest in spomin, da nismo pozabljeni na braniku domovine in kličemo blagim darovalcem »Na pomoč!«. Semiški fantje.

Gospodična

v starosti okoli 30 let dobi ugodno mesto kot vzgojiteljica otrok v boljši družini na delu Obenem bi tudi pomagala pri županskem tajnistvu. Pogoj znanje nemščine. — Begunka imajo prednost. Odgovor na »Dobrodelno pisarno« v Ljubljani Kolodvorska ulica št. 35. 2764

Dva dobro izurjena

čevlarska pomočnika

sprejme takoj v tr. delo Franc Lamovšek, čevlarski mojster, Ljubljana, Triška cesta 5,

Zahvala. 2770

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja povodom prebriske izgube našega dobrega, plemenitega očeta, oziroma brata, starega očeta, svaka in strica, gospoda

Valentina Leskovec

c. kr. kaznični nadzornik v p. in hišni posestnik

izrekamo vsem našo najpri- srčnejšo zahvalo.

Posebna zahvala pa bodi preblag. gospodu dvornemu svetniku Pajku, blag. gospodu ravnatelju Urbančiču za izkazano zadnjo čast ter vsem, ki so spremili nepozabnega rajnika k večnemu počitku.

Žalujoči ostali.

Na znanje!

Sicheri Josip, organist, Ribnica. V zalogi so še sledeče skladbe:

- 6 mašnih za mešan zbor, partitura K 1-20, glasovi A 20 vin.
- Božične pesmi, partitura 1 K 20 vin, glasovi A 30 vin.
- Postne in mislonske, partitura 2 K 30 vin, glasovi A 40 vin.
- 25 Marijinih, partitura 2 K, glasovi A 30 vin.
- Lavretanske lianije (Semeniška), partit. 30 v.
- Litanije sv. Jožefa, partitura 20 vin.
- Trije moški zbora, partitura 30 vin.

Naroča se po domisli pri skladatelju, ki pošilja po povzetju poštne prosto. 2732

Mešana krma za kokoši

se dobi pri »Deželnemu mestu za krmila« (Turjaški trg 3) po 58 h kg v množinah od 10 kg naprej.

Zahvala.

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom bolezn in smrti našega preljubega soproga, očeta, sina, brata, strica, zeta in svaka, gospoda

KAROL JAVORŠEK

red. učitelj deželne trgovske šole

izrekamo tem potom našo globokočutečo, srčno zahvalo.

Posebna zahvala pa smo dolžni prečastitim očetom frančiškanom za obilne tolažbe in častno spremitvo na zadnji poti. Najtolejša zahvala tudi gospodu polkovnemu zdravniku dr. Mavriciju Rus-u za njegove mnoge obiske, trud in skrb trpečemu olajšati težko bolezen. Zahvaljujemo se tudi ravnateljstvu deželne trgovske šole in vodstvu Lichtenturnovega zavoda, ki je spremljalo z učiteljstvom, gojenci in gojenkami pokojnika k v nemu počitku. Istotako iskrena zahvala častitlim članicam Vincencijeve družbe, potem gg. tovarišem mestnih in okoliških ljudskih šol; darovateljem cvetja in vsem, ki so spremili nepozabnega pokojnika k njegovi prežgodnji grudi.

V LJUBLJANI, dne 23. novembra 1916.

Globoko žalujoči ostali.

Važno

za ljudi, ki imajo sorodn'ke v Ameriki!

24.0

Kdor hoče od svojih sorodnikov v Ameriki dobiti kake denarne podpore, naj spiše kratko pismo v nemščini, v katerem naj popiše samo svoje rodbinske zadeve in ne omenja ničesar o politiki ali vojski. Na posebnem zavrtku naj zapiše naslov svojih sorodnikov v Ameriki, pismo pa vtakne v drug zavitek, na katerega naj poleg svojega nastančnega naslova razločno zapiše tale naslov:

Henry C. Zaro, Bankier per Adresse Dresdner Bank, Berlin W. 8.

Opr. štev. P. I 317/16-2.

Razglas preklica.

S sklepom tega sodišča z dne 4. nov. 1916, opr. štev. L I 76/16-4 se je

Hugo Wanek, trgovec,

preje stanujoč v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 19, zaradi pijančevanja popolnoma pr. alical.

Skrbnikom se mu je postavila gopja Josipina Wanek v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 10.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani, odd. I., dne 20. novembra 1916.

Naprodaj imam **telico** za rejco in **kobilo** staro 8 let.

Adolf Žabkar, gostilničar, Poljanska cesta. 2767

Proda se enonadstropna

HIŠA

z velikim vrtom na Spodnjem štajerskem. Naslov pove iz prijaznosti upravnistvo »Slovenca« pod št. 2714.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

- Vsa, ki trpi na trajnem kašlju. Lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
- Osebe s kroničnim kašljem bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
- Vadušljivi, katerim Sirolin znafno olehča naduho.
- Skrofuzni ofroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom nasplošni počutek.

Se dobi v vseh lekarnah & K. u.

Oficijelno subskripcijsko mesto:

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

in njene podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Gorici (t. č. v Ljubljani), Sarajevu in Celju

sprejemajo priglasje na

peto 5 1/2 % -no avstr. vojno posojilo

I. štiridesetletno davka prosto 5 1/2 % -no amortizacijsko državno posojilo à 92.50 % za 100 K nom.

II. davka proste 5 1/2 % -ne, dne 1. junija 1922 vračljive državne zakladnice à 96.50 % za 100 K nom.

in odobre vsakemu subskribentu 1/2 % bonifikacijo. — Podpisovanje se vrši od 20. novembra do 16. decembra 1916.